בבית המשפט המחוזי בחיפה
<u>בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים</u>

עת"מ 32777-10-21
בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל
ע"י ב"כ עוה"ד ליאור דץ ו/או יוסי אור-הכהן
משד' המגינים 35 ת.ד. 33691 חיפה
טל': 04-8535656, פקס': 04-8534545

<u>המבקשת</u>

- נגד -

1. **חנא נקארה ואח'**
ע"י ב"כ עו"ד האני חורי ואח'
משד' המגינים 53 ת.ד. 9488 חיפה
טל': 04-8555121 פקס': 04-8555126
דוא"ל: hnkhoury@netvision.net.il **(העותרים בהליך)**

2. **הוועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה**
ע"י השירות המשפטי בעיריית חיפה
רח' ביאליק 3 ת.ד. 4811 חיפה
טל': 04-8357703 פקס': 04-8357903 **(המשיבה בהליך)**

<u>המשיבים</u>

<u>בקשה לצירוף המבקשת כמשיבה בהליך</u>

כבוד בית המשפט מתבקש בזה לצרף את המבקשת כמשיבה בהליך דנן:

<u>ואלו נימוקי הבקשה</u>:

<u>פתח דבר</u>

1. חוק המהנדסים והאדריכלים, תשי"ח – 1958 (להלן: "**חוק העיסוק**") ותקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז – 1967 (להלן: "**תקנות העיסוק**") (בתוספת הראשונה לתקנות העיסוק: להלן: "**התוספת**") קובעים באופן ברור את חלוקת הסמכויות בין מהנדס (רשום או רשוי) לבין אדריכל (רשום או רשוי) ולבין הנדסאים (באדריכלות או בבניין).

2. על פי לשון חוק העיסוק ותקנות העיסוק, תפקיד האדריכל הוא בכל הקשור באספקט התכנוני ותפקיד המהנדס הוא בכל הקשור באספקט ההנדסי. מכאן גם נגזרים גדרי סמכויותיהם לעניין הכנת תוכניות. האדריכל מוסמך לעסוק בהכנת תוכניות לבקשות להיתר למבנים – לפי פרט 3(2) לתוספת - ותוכניות מתאריות – לפי פרט 3(1) לתוספת) ואילו המהנדס מוסמך לעסוק בהכנת תכניות הקובעות עקרונות ליציבות המבנה (לפי פרטים 2(1)(א) ו- ופרטים 2(2)(ג) לתוספת) ולהגיש "תכניות וחישובים" לרשות המוסמכת (לפי פרטים 2(1)(ד) ו- 2(3) לתוספת, ויכול להכין רק תוכניות עבודה ארכיטקטוניות (לאחר קבלת היתר) ורק לגבי מבנים הנדסיים שאין בהם תכנון כמו גשרים או סכרים מבלי שמוסמך להגישן לרשות המוסמכת (לפי פרט 2(2)(ב) לתוספת) (יפורט על כך גם בהמשך). היות והדברים נקבעו רק בפרט 2(2)(ב) לתוספת ולא בפרט 2(1) ו- 2(3) לתוספת, הרי שמדובר לכל הפחות בהסדר שלילי ולא בלקונה (כפי שיפורט בהמשך). המחוקק היה מודע היטב להבדל בין תוכניות ארכיטקטוניות לבין תוכניות הנדסיות, וכאשר הוא דיבר בפרט 2 לגבי תוכניות שמוגשות לרשות המוסמכת, הוא לא השתמש במונח תכניות ארכיטקטוניות אלא רק בתוכניות הנדסיות שמוגשות כחלק מתכניות ההיתר.

3. האספקט ההנדסי השמור למהנדס למול האספקט התכנוני השמור לאדריכל הוא מקור ההבדל המרכזי בין שני אלו, והוא זה שמגדיר את סמכותם על פי חוק העיסוק ותקנות העיסוק.

4. ראוי להדגיש עוד בראשית הדברים, כי כבר נקבעה קביעה ברורה מפי כבוד בית משפט העליון בבג"ץ 939/05 נעמי ברבי, אדריכלית נ' שר התמ"ת, משרד התמ"ת – מר אהוד אולמרט (פורסם באתר הרשות השופטת, 18.6.07) (להלן: "**הלכת ברבי**"), **כי "רק אדריכל רשוי מוסמך לעסוק בתכנון מגורים החורגים ממסגרתו של מבנה המוגדר בתקנות כ'מבנה פשוט', דהיינו תכנון בנייה רוויה, בנייני מגורים בגובה של ארבע קומות ומעלה, ומקבצי בניינים**" (ההדגשה שלנו, ל.ד. ו- י.א.) (סעיף 6 לפסק דינו של השופט ד' חשין, שניתן בהסכמת כב' השופטות (דאז) מ' נאור וע' ארבל).

5. קביעה זו היא קביעה נורמטיבית הצהרתית של בית המשפט העליון, אשר צוינה עוד במסגרת הנורמטיבית, שהיא התשתית המשפטית באשר **לדין הקיים** הנוגע לייחוד העיסוק של האדריכל הרשוי (לעניין סוגי הקביעות הנורמטיביות שנקבעות על ידי בית המשפט העליון, ובפרט לעניין הקביעות הנורמטיביות ההצהרתיות, ראה: מ' אילון 'ספר יצחק כהן: לזכרו של יצחק כהן, נשיא בית המשפט העליון" (תשמ"ט), בעמ' 915-914).

6. **מכאן שמדובר <u>בדין המחייב</u>. בכך למעשה נסתם הגולל באשר להליך זה עוד בתחילתו.**

7. על רקע דברים אלו, וכפי שגם יפורט להלן, **אין כל מקום ליתן צו זמני**.

8. זה המקום לומר, כי צו ארעי וצו ביניים ניתנים רק כאשר פעילות הרשות היא בלתי הפיכה והעותרים הוכיחו כי יש סיכוי שעתירתם תתקבל. במקרה דנן המצב בדיוק הפוך. למעשה, מתן הצו הזמני מאפשר מתן היתרי בניה שעשויים להיות בלתי חוקיים ובטלים מעיקרא. כלומר, מתן אפשרות כי יינתן היתר בניה על ידי מי שלא היה מורשה לערוך את התכנית שעל יסודה ניתן ההיתר. היתר בניה כזה ברור שאינו חוקי גם אם הוא ניתן על ידי הרשות. חמורה מכך אף יותר, היא **הפגיעה באינטרס הציבורי והסכנה לחיי אדם**.

9. כאמור, הדין הוא שהעותרים אינו מורשים לערוך תוכניות לבקשות להיתר לגבי מבנים כאמור בהלכת ברבי. אולם אפילו אם היה ספק בכך (ואין בכך ספק כאמור) ברור לכל כי האינטרס הציבורי הוא להמתין עד להחלטה בעתירה לאפשר הוצאת היתר בניה למי שיש ספק בשאלה אם הוא מורשה הוא לא מורשה לעיסוקו.

10. מה החיפזון במתן הצו הזמני?! הרי ידוע לכל כי הליך מתן היתר בניה בישראל כרוך בזמן רב של לפחות מספר חודשים. אז מדוע לא ניתן להמתין עד להכרעה בעתירה?

11. יובהר יודגש, כי העותרים לא הצביעו על כל פגיעה שתיגרם להם עד להכרעה בעתירה. גם הטענה לשינוי מצב שהיה נהוג (כביכול) במשך 40 שנה כביכול נטענה בכלליות מבלי שהוצגה כל הוכחה כי זהו המצב בפועל, ובפרט אצל המשיבה 1. העותרים מסתמכים רק על אמירה חלקית של היועצת המשפטית של המשיבה 1 ונותנים לה פרשנות שגויה. ובנוסף, הגדילו העותרים לעשות וטענו כי זה המצב בשורה של ועדות מקומיות מבלי שהציגו כל הוכחה כי זהו אכן במצב בפועל, וגם לא צורפו תצהירים של גורמים רלוונטיים מאותן וועדות המעידים את נכונות דברי העותרים.

12. ברור שהמצב בפועל שונה וכי המציאות שמציגים העותרים אינה קיימת אצל המשיבה 1 ולא בשום וועדה אחרת. ואולם, ומבלי לפגוע בכך, גם אם נהגה המשיבה 1 או רשות אחרת בניגוד לאמור בחוק, אין בכך בכדי להכשיר את פעולות הרשות שבוצעו בניגוד לדין, ובמיוחד אין לאפשר לרשות להמשיך ולפעול בניגוד לדין. ולכל היותר זאת עילה להפעלת הדוקטרינה של בטלות יחסית על בקשות שאושרו בניגוד לדין מבלי לבטלן. אך בוודאי שאין בכך בכדי להעניק סמכות לבית המשפט לשנות את החוק. גם גדולי האקטיביזם השיפוטי לא סבורים כי קיימת לבית המשפט סמכות לכך.

13. בנוסף לאמור לעיל, יודגש, כי <u>העותרים לא צירפו אפילו אסמכתאות כי הם מהנדסי בניין. לא ברור על פי העתירה האם הם מהנדסים רשומים או רשויים</u>. בהקשר לכך, יצוין, כי חלק מהעותרים (העותרים 4, 5 ו- 7) הם בכלל (כמצוין בעתירה) **הנדסאים** ולא מהנדסאים ולגביהם קיים ייחוד עיסוק מוגדר בתקנות לפעולות לגבי "מבנה פשוט" בלבד (כפי שיצוין בהמשך). גם

לגבי העותרים 4, 5 ו-7 לא צורפו כל אסמכתאות המעידות על רישומם כהנדסאים. בהקשר זה, יודגש, כי מבירור שערכה המבקשת עולה, כי לפחות לגבי העותר 1, הוא מהנדס הרשום ב"מדור לניהול הבניה" ולא במדור מבנים.

14. מעבר לדברים לעיל, העותרים מנסים לבלבל את כבוד בית המשפט בין תוכניות למבני מגורים (גרמושקות) לפי פרק ה' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "**חוק התכנון**") לבין תוכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון, והעוסקות בתכנון מתארי, ומנסחים בכוונה תחילה את העתירה באופן מעורפל, תוך ניסיון להטעות את כבוד בית המשפט במונחים הקשורים לחוקים הרלוונטיים. כך רוב הפסיקה בעתירה עוסקת בסוגית ייחוד העיסוק של אדריכל לגבי תוכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון שאינה רלוונטית לעניין דנן (בעניין זה יודגש, אגב, כי מתקיים הליך אחר בפני בית המשפט העליון בעע"מ 1645/20 שבו הגישה המבקשת בקשת הצטרפות). ויותר מכך, העותרים ניסחו את העתירה כאילו שסמכותו של האדריכל הרשוי – שלמד במשך 5 שנים ועבר 3 שנים הכשרה ובחינת רישוי מעשית ועיונית – מסתכמת כביכול רק בהכנת נספחי בינוי, טענה החותרת תחת לשון החוק ותכליתו, ומרוקנת מכל תוכן את תפקיד האדריכל, ואת האבחנה בין מהנדס, הנדסאי ואדריכל רשוי, ובכך הופכת את הכשרת האדריכל לחסרת כל היגיון ותכלית (המבקשת תרחיב בעניין ביתר פירוט בהמשך).

<u>פגיעה ממשית בציבור האדריכלים הרשויים באי צירוף המבקשת כגוף היציג שלהם לשם שמיעת עמדתם</u>

15. המבקשת הינה הגוף המקצועי היציג של האדריכלים בישראל, ובכלל זה האדריכלים הרשויים.

- העתק דף המידע אודות המבקשת ופעילותה כגוף יציג של האדריכלים בישראל, מצורף ומסומן – **<u>נספח 1</u>**

16. ההליך דנן יש בו בכדי להשפיע **ישירות ובאופן ממשי** על ייחוד העיסוק של האדריכלים הרשויים, ולכן מתבקש לאפשר לגוף היציג של האדריכלים הרשויים – היא המבקשת – להשמיע את קולם של האדריכלים הרשויים, ובכך ליתן להם את יומם בבית המשפט.

17. העותרים כשלו באופן יסודי בכך שלא צירפו לעתירה דנן את מי שעלול להיפגע מקבלת העתירה כנדרש בתקנה 6(א) לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), תשס"א – 2000 (להלן: "**תקנות סדרי הדין**"). התנהלות פסולה זו די בה בכדי למחוק העתירה על הסף, זאת ומעבר לכך שהעותרים לא צירפו לעתירה כמשיב גם את רשם המהנדסים והאדריכלים (להלן: "**הרשם**") כ"***רשות הנוגעת בדבר***" על פי תקנה 6(א) לתקנות סדרי הדין) (ויורחב על כך בהמשך).

18. כפי שנפסק זה מכבר על ידי בית המשפט:

> ***"כלל הוא כי על עותר לצרף כמשיבים בעתירתו את כל הנוגעים בדבר: הרשות שנגד החלטתה או מעשיה מכוונת עתירתו, כל רשות אחרת הנוגעת בדבר וכל צד שלישי שעלול להיפגע מן העתירה...הבסיס לכלל זה כפול: שלא לפגוע בצד שעתיד להיפגע מהחלטה בעתירה בלא שניתנה לו האפשרות להציג את עניינו לפני בית המשפט ופריסת התמונה העובדתית המלאה לפני בית המשפט בידי הגורמים הרלבנטיים נמצאים בידיהם"*** (עע"מ 6881/07 <u>ברגר נ' המועצה האזורית עמק חפר</u> (פורסם באתר הרשות השופטת, 16.6.10) (להלן: "**עניין ברגר**") (פסקה 19 והאסמכתאות המוזכרות שם).

(ראה גם: בג"ץ 2329/17 <u>האגודה לזכות הציבור לדעת נ' שר התקשורת</u> (פורסם באתר הרשות השופטת, 7.11.17) (להלן: "**עניין זכות הציבור לדעת**") (פסקה 6); עע"מ 6573/19 <u>לנצמן נ' משרד החינוך</u> (פורסם באתר הרשות השופטת, פסקה 6); עע"מ 4877/11 <u>זיסמן נ' משרד הפנים מחוז ת"א ועדת ערר מחוזית</u> (פורסם באתר הרשות השופטת, 29.1.13) (פסקה 9)).

19. הימנעות מצירוף משיב הדרוש לדיון בעתירה מהווה טעם לדחיית העתירה על הסף (עניין ברגר, פסקה 20; עניין זכות הציבור לדעת, פסקה 6; בג"ץ 1910/94 <u>לנדאו נ' עיריית ירושלים</u>, פ"ד מח(4) 403 (1994) (להלן: "**עניין לנדאו**"), בעמ' 415; וכן ראה: ד' ברק-ארז <u>משפט מינהלי דיוני</u> 454 (2017)).

20. גם אם מספר האדריכלים הרשויים בישראל הוא בלתי מבוטל, היה ניתן לאתר בנקל את המבקשת כגוף יציג של האדריכלים, ולכן לא הייתה לעותר כל מניעה לפעול לצרפה כמשיבה בעתירה.

21. בפסיקה נקבע כי בית המשפט ייעתר לבקשה של צד להצטרף כמשיב לעתירה באם המבקש יראה כי הוא עלול להיות מושפע ממנה באופן ממשי (רע"א 1502/11 חברת חזקיהו בע"מ נ' הרב גרשם הרפנס (פורסם באתר הרשות השופטת, 14.8.11) (להלן: "**עניין חזקיהו**") (פסקה 9); כן ראה: עניין לנדאו, בעמ' 415.

וכדברי כב' השופט (דאז) א' גרוניס, לאמור:

> ***"לסיכום הדברים, ניתן לתאר את הכלל בדבר צירוף צדדים כמעין 'מקבילית כוחות': ככל שהזיקה של המבקש להצטרף להליך המינהלי הינה חלשה יותר, כך יינתן משקל רב יותר לחשש מפני סירבול הדיון, וככל שהזיקה של המבקש להצטרף הינה ממשית יותר, כך ייחלש כוחה של היעילות."*** (עניין חזקיהו, פסקה 9).

22. בהמשך לכך הוסיף כב' השופט (דאז) א' גרוניס, לאמור:

> ***"המבקש להצטרף להליך המינהלי צריך להוכיח זיקה ישירה לסוגיה. עליו להוכיח כי קבלת העתירה או דחייתה עלולה לגרום לו לנזק ממשי."*** (עניין חזקיהו, פסקה 10)

23. המבקשת תטען, כי הואיל והינה הגוף המייצג של האדריכלים הרשויים, וההליך הנדון דן **בליבת העיסוק של האדריכלים הרשויים ועל ייחוד העיסוק שלהם**, הרי שציבור האדריכלים הרשויים המיוצג על ידי המבקשת עלול להיפגע באופן ממשי מהכרעה בהליך מבלי שנשמעת עמדתו בסוגיה.

24. המבקשת בעלת עניין לגיטימי מובהק בסוגיה מושא העתירה המשמיעה את עמדת ציבור האדריכלים הרשויים הנפגעים מההליך.

25. **לאור זאת, למבקשת אפוא יש זיקה ברורה ומוחשית להליך, והכרעה בהליך אמורה להשפיע על ציבור האדריכלים הרשויים שאותו היא מייצגת באופן ממשי.**

26. המבקשת הינה גם הגוף המקצועי הבקיא ברזי המקצוע העוסק בתחום ספציפית ובעל מומחיות בעניין ויכול להוות תרומה חשובה לכבוד בית המשפט בקבלת תמונה רחבה וסדורה באשר לסוגיה העומדת על הכף.

27. **בכך מִקיימת המבקשת את דרישות הדין להכירה בה אף כ"ידיד בית המשפט"** (ראה: מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529 (1999); בג"ץ 769/02 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד נז(6) 285 (2003).

28. צירוף המבקשת בהליך דנן כמשיבה לעתירה לא יביא לסרבול ההליך מאחר וההליך הוגש רק בחודש זה ומצוי בתחילתו, וטרם התקיים כל דיון בעתירה ואף בצו הזמני, וטרם הוגש כתב תגובה לעתירה מטעם המשיבה בהליך, ומשכך גם לא ייגרם כל נזק בצירוף המבקשת להליך עתה. להיפך, אי צירוף המבקשת להליך יעמיק אף יותר את הפגם היסודי באי צירופה כגוף מייצג את ציבור האדריכלים הרשויים בהליך זה, בייחוד בעובדה שניתן צו ארעי על ידי כבוד בית המשפט וקבוע דיון בסעד הביניים בעוד ימים ספורים.

29. המבקשת בהליך זה תבקש לעשות "סדר בבלאגן" בכל הנוגע לייחוד המקצוע של האדריכלים הרשויים, ובכל הקשור לשאלה מי מורשה לערוך תכנית לבקשה להיתר בניה במסגרת התוספת הראשונה לתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז – 1967 (להלן: "**תקנות העיסוק**" ו"**התוספת**" בהתאמה).

הטיעונים לגוף ההליך

30. אף שהמבקשת תבקש לפרט ביתר פירוט את טענותיה ביחס לסוגיה הנדונה בעתירה דנן, תבקש המבקשת לטעון בעניין מספר טיעונים חשובים כדי שכבוד בית המשפט יתרשם בסוגיה הנדונה כבר בדיון הקבוע בסעד הביניים.

31. בתוך כך, תבקש המבקשת להגיש כתב תגובה מפורט ביחס לכלל טיעוניה בנושא העתירה לאחר שכבוד בית המשפט ייעתר – בתקווה שייעתר – לבקשתה זו.

<u>חוק העיסוק ותקנות העיסוק קובעים באופן ברור כי הכנת בקשות להיתר למבנים הדרושים תכנון שמורה לאדריכל בלבד</u>

32. סעיף 12 לחוק העיסוק מעניק את הסמכות לשר העבודה והרווחה לייחד בתקנות פעולות לאדריכל רשוי או למהנדס רשוי. פעולות אלה יוחדו במסגרת תקנות העיסוק.

33. בסעיף 3 לתקנות העיסוק נקבע כי: "הפעולות האמורות בתוספת הראשונה הן פעולות שיוחדו למהנדס רשוי או לאדריכל רשוי לענין סעיף 12 לחוק, לפי המדור שבו הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים..."

34. מכאן שחוק העיסוק קובע כי רק מה שנקבע בתקנות מותר.

35. פרט 2 לתוספת קובע את ייחוד פעולות המקצוע למהנדס רשוי ופרט 3 לתוספת קובע את ייחוד פעולות המקצוע לאדריכל רשוי.

36. תקנות העיסוק מחלקות את ייחוד הפעולות לשני סוגים:

1. פעולות הקשורות לרישוי מבנים (לפי פרק ה' לחוק התכנון) הקבועות בסעיף 2 לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודות למהנדס רשוי, ובסעיף 3(2) לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות לאדריכל רשוי.

2. פעולות הקשורות לתכנון אזור (ארצי, מחוזי, מקומי, או מפורט על פי רשימת התכניות הקבועות בפרק ג' לחוק התכנון), הייחודות לאדריכל רשוי (והקבועות בסעיף 3(1) לתוספת). גם בהתייחסות ל"מבנה פשוט" בפרט 1 לתוספת מפנים התקנות לשני סוגי ייחוד הפעולות, לפי עניין מומחיותו של בעל המקצוע (אדריכל, מהנדס או הנדסאי (בניה או אדריכלות)).

37. פרט 2 לא מתיר למהנדס הרשוי להכין תוכניות אדריכליות ולהגישן לרשות המוסמכת, לעומת האדריכל הרשוי אשר מוסמך לכך במפורש בפרט 3(2) לתוספת.

38. בפרט 2 ניתן לראות, כי התכניות שמהנדס מוסמך להכין ולהגיש לרשות המוסמכת הן:

- "תוכניות הקובעות עקרונות ליציבות המבנה" (פרט 2(1)(א) ופרט 2(2)(ג) לתוספת)
- הגשת חישובי יציבות המבנה והגשת חישובים סטטיים מרחביים ו"הגשת תוכניות לרשות המוסמכת" (פרט 2(1)(ד) לתוספת)
- "הגשת תכניות וחישובים" לרשות המוסמכת" (לפי סעיף 2(3) לתוספת)

39. בפרט 2(2)(ב) לתוספת יכול המהנדס אמנם להכין "תוכניות עבודה ארכיטקטוניות" ביחס למבנים ומתקנים הנדסיים שלא דורשים תכנון כגון גשרים או סכרים, אך **לא מדובר בתכניות שמיועדות להגשה לרשות מוסמכת**. כלומר בכל מקרה לא מדובר בבקשות להיתר בניה למבנים אלו. "תוכניות עבודה ארכיטקטוניות" הן תוכניות שנעשות **<u>לאחר</u>** שמתקבל היתר הבניה והן נועדות ליישם את ההיתר שניתן.

40. הדברים הללו נלמדים מניתוח לשון החוק על פי כללי הפרשנות. כידוע, על פי תורת הפרשנות נקבע כי פרשנות נדרשת כאשר יש לקונה בחוק או סתירה בחוק, אולם לא כאשר החוק ברור. כמו כן, נקבע כי המחוקק לא משחית את מילותיו לריק, וכי כאשר הוא בוחר לומר דבר מה אז

יש לכך משמעות, אולם כאשר הוא בוחר לשתוק במודע ולא לומר דבר מדובר בהסדר שלילי שיוצר המחוקק באותו עניין.

41. בפרט 2(2) לתוספת קבע מתקין התקנות את הדברים הבאים:

> "במבנים שהם בניני משרדים, בניני מגורים, בניני ציבור, בניני בידור, בניני מלאכה ומחסנים, למעט בניני מגורים, **מלאכה** ומחסנים שהם מבנים פשוטים ולמעט שינויים במבנים קיימים ופעולות במבנים יבילים, שפורטו בתוספת השלישית."
>
> ....
>
> (ב) **תכניות עבודה** ארכיטקטוניות להוציא תכניות עבודה של פרטים לביצוע;"
>
> (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.)

42. ניתן ללמוד מפרט 2(2)(ב) לתוספת, כי מתקין התקנות יודע כי קיים שוני בין תוכניות קונסטרוקציה ליציבות המבנה ותוכנית לחישובים סטטיים כפי שמוגדר בפרט 2(1) לבין תוכניות אדריכליות. דהיינו, כאשר בוחר מתקין התקנות לקבוע בפרט 2(2)(ב) כי מהנדס רשוי רשאי להגיש "**תכניות עבודה ארכיטקטוניות**" למבנים המפורטים בפרט 2(2) הוא למעשה קבע הסדר שלילי שיתר המבנים המוזכרים בפרט 2 אסור למהנדס להכין תוכניות עבודה אדריכליות.

43. כאשר ביקש המחוקק להגדיר הסמכות להגשת "תוכניות לרשות המוסמכת" הוא קבע את זה במפורש (ראה: פרט 2(1)(א) ופרט 2(1)(ד) במילים "**..והגשת תכניות לרשות מוסמכת..**" לעומת זאת, לגבי "**תכניות עבודה ארכיטקטוניות**" לא נקבעה קביעה דומה לעניין הגשה לרשות המוסמכת, וזאת מכיוון ש"תוכניות עבודה" נעשות אחרי שניתן היתר בניה בשלב הביצוע ואין צורך להגיש אותם לרשות מוסמכת אלא לקבלן המבצע.

44. מכאן שמהנדס לא רשאי להגיש תוכניות אדריכלות כלל לרשות מוסמכת כולל לאותם מבנים המפורטים בפרט 2(2), וגם לא רשאי להכין תוכניות עבודה אדריכליות, למעט לאותם מבנים המנוים בפרט 2(2).

45. מכאן ברור כי הכוונה של מתקין התקנות בפרט 2(1) למונח "תוכניות" היא לאותן תוכניות הקשורות לנושא המפורט באותו פרט ולא לתוכניות אדירכליות, וכי "ו" החיבור מתייחסת לסדרת הפעולות האפשרויות באותה תוכנית העוסקת ביציבות המבנה או תוכנית העוסקת בחישובים סטטיים ששתיהן מהוות חלק מהיתר הבניה.

46. היתר הבניה כולל בתוכו את התוכניות האדירכליות שרק אדריכל ראשי ולכן הוא מוגדר כעורך התוכנית – שהיא הבקשה להיתר. לעומת זאת, תוכנית השלד ותוכנית החישובים הסטטיים הכלולות אף הן בבקשה להיתר רשאי לערוך רק המהנדס ולכן הוא חותם על תוכנית השלד בטופס 1.

47. יחד עם זאת, ומבלי לפגוע בכל האמור לעיל, אפילו אם ניתן היה להתייחס לתוכניות עבודה ארכיטקטוניות המוזכרות בפרט 2(2) כתוכניות אדריכליות, הרי שלכל הפחות קבע מתקין התקנות כי המהנדס הרשוי רשאי להגיש תוכנית אלו רק לגבי המבנים ההנדסיים המוזכרים בסעיף 2(2) ולא לגבי המבנים המוזכרים בפרט 2(1) שלגביהם נקבע הסדר שלילי שלפיו המהנדס אינו רשאי להגיש תוכניות אדריכליות לרשות המוסמכת ביחס למבנים אלו, וגם לא באשר לפרט 2(3) המדבר על "תכניות וחישובים", המתייחסות לתכניות הנדסיות בלבד.

48. זה המקום לומר, כי לעומת המהנדס הרשוי, האדריכל הרשוי מוסמך במסגרת פרט 3(2)(ג) להגיש "תוכניות לרשות המוסמכת" מבלי לפרט ולסייג אילו תוכניות.

49. מכאן ניתן ללמוד שהמחוקק ומתקין התקנות אפשרו למהנדס לעסוק רק בתכניות בעלי אספקטים הנדסיים ולא בתכניות הכוללות תכנון לשם הגשה לרשות מוסמכת.

50. לסיכום העניין, ניתן אפוא לראות על פי תקנות העיסוק שבעוד האדריכל הרשוי מוחרג מהאספקט ההנדסי של המבנה כדוגמת תכנון קונסטרוקציה של מבנה, המהנדס הרשוי (הרשום במדור להנדסת מבנים) מוחרג מכל האספקטים התכנוניים, ויכול להכין ולהגיש תוכניות וחישובים לרשות מוסמכת **אך ורק בנוגע לעניינים הנדסאיים** כמו תוכניות ליציבות המבנה. לעומת המהנדס הרשוי, האדריכל הרשוי מוסמך להכין ולהגיש תוכניות לרשות מוסמכת לפי פרק ה' הכוללות תכנון – בקשות להיתר בדגש על מבנים מורכבים בעלי אספקטים תכנוניים מובהקים כגון בנייני מגורים ובנייני משרדים (כמפורט בסעיף 3(2) לתוספת), ובצד זה הוא אמון גם על הנושא של תכנון הבינוי והעיצוב הארכיטקטוני, הבא לידי ביטוי בתכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון, לרבות בהכנת תשריטים ותקנונים (כמפורט בסעיף 3(1) לתוספת).

בעניין דנן קיימת הלכה משפטית ברורה שלפיה רק אדריכל מורשה לערוך תכניות לבקשות והיתר

51. בהתאם להלכה המשפטית עוד מלפני כ- 14 שנים שניתנה בהלכת ברבי, נקבעו במפורש הדברים הבאים (מפי כב' השופט ד' חשין, בהסכמת השופטות (דאז) מ' נאור וע' ארבל):

> ***"סעיף 12 לחוק, שכותרתו 'ייחוד פעולות', מסמיך את השר, לאחר התייעצות במועצה, לייחד בתקנות פעולות לאדריכל רשוי. ואכן, השר הפעיל את סמכותו והתקין את תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז-1967 (להלן – תקנות ייחוד הפעולות). בסעיף 3 לתוספת הראשונה לתקנות אלה, נקבעו הפעולות שיוחדו לאדריכל רשוי, הרשום במדור לארכיטקטורה: <u>רק אדריכל רשוי מוסמך לעסוק בתכנון מגורים החורגים ממסגרתו של מבנה המוגדר בתקנות כ'מבנה פשוט', דהיינו תכנון בנייה רוויה, בניני מגורים בגובה של ארבע קומות ומעלה, ומקבצי בניינים; רק הוא מוסמך לעסוק בתכנון מבני ציבור</u>, בהכנת תוכניות בניין ערים, כולל תשריטים, כתיבת הוראות תכנון (תקנונים) והכנת נספחי בינוי ועיצוב אדריכלי, וכיוצא באלו פעולות שפורטו בתוספת. באחת, הפעולות שביצוען יוחד לאדריכל הרשוי רחבות הרבה יותר מאלו שהותרו לאדריכל הרשום, הן בהיקפן והן במורכבותן."***
>
> (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.) (פסקה 6)

52. **הינה אפוא נקבע במפורש ובאופן שאינו משתמע לשתי פנים מפי כבוד בית משפט זה בהלכה משפטית, כי הגורם היחידי המוסמך לעסוק <u>בתכנון מגורים של מבנים החורגים ממסגרתו של "מבנה פשוט", מבנים מעל ארבע קומות, מקבצי בניינים ומבני ציבור</u> הוא <u>אדריכל רשוי בלבד</u>.**

53. כאן המקום להעיר, כי בהתאם להלכת ברבי, ההסדרים היחידים שהמחוקק ומתקין התקנות בחרו לקבוע מי מורשה להכין ולהגיש בקשות להיתרים הם חוק העיסוק ותקנות העיסוק, ולא כל חיקוק אחר. מיותר לציין, כי לא קיימים גם חוק ותקנות אחרים.

חופש העיסוק נסוג למול ייחוד פעולות המקצוע

54. הזכות לחופש העיסוק היא אינה זכות מוחלטת, אלא היא זכות יחסית הנסוגה מאינטרסים ציבוריים אחרים העומדים ביסוד תכליתו של חוק העיסוק, שנועדו לשמירה על שלום הציבור ועל בטיחותו ועל אתיקה מקצועית של העוסקים בתחום, ובאופן זה להבטיח כי רק בעלי ההכשרה המתאימה יעסקו בפעולות שיוחדו בהקשר זה לאדריכל.

55. וכך נקבע בהלכת ברבי:

> ***"תכליתו של חוק המהנדסים והאדריכלים היא 'להסדיר את ההתעסקות במקצועות ההנדסה והאדריכלות, <u>להבטיח שרק בעלי הכשרה מתאימה יוציאו לפועל פעולות הנדסה ואדריכלות ושתישמר רמה נאותה של אתיקה מקצועית</u> ... הסדרת העיסוק בהנדסה***

ובאדריכלות, ככל הסדרת עיסוק סטטוטורית, נועדה לשמור על רמה מקצועית הולמת של העוסקים בתחומים אלה ויסודה בצורך להגן על שלום הציבור ועל בטיחותו' (בג"ץ 2621/04 זולטק נ' שר התעשייה המסחר והתעסוקה, ניתן ביום 30.1.06, מפי השופטת חיות, פסקה 6 לפסק הדין; וראו גם בג"ץ 7510/05 לוטן נ' שר התעשייה, המסחר והתעסוקה, ניתן ביום 23.5.06, פסקה 18 לפסק הדין). (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו-י.א.) (פסקה 16)

56. המחוקק הראשי ומחוקק המשנה היו אפוא ערים להשפעה הרבה שיש בעיסוק במקצוע האדריכלות על שלום הציבור ובטיחותו ועל הצורך בפיקוח ציבורי לשמירה על אתיקה מקצועית. מסיבות אלה, קבעו את חוק העיסוק, ותקנות העיסוק לייחוד מקצוע האדריכלות, תוך שנקבע בסעיף 11 לחוק העיסוק, את הצורך ברישיון לאדריכל, ואת התנאים לרישוי במסגרת תקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי), תשס"ח – 2008 (להלן: "**תקנות ההכשרה**"). ובסעיף 12 לחוק העיסוק נקבע שפעולה שיוחדה בתקנות העיסוק "***לא יבצענה אדם אלא אם הוא בעל רשיון לפי סעיף 11***". ייחוד עיסוק זה, נקבע על ידי המחוקק בדומה לייחוד עיסוק לגבי מקצועות אחרים כגון רופא (פקודת הרופאים (נוסח חדש), תשל"ז – 1976, סעיף 3), עורך דין (חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א – 1961, סעיף 20), פסיכולוג (חוק הפסיכולוגים, תשל"ז – 1977, סעיף 9), רוקח (פקודת הרוקחים (נוסח חדש), תשמ"א – 1981, סעיף 2), סיעוד או יילוד (תקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט – 1988, סעיף 3), שמאי מקרקעין (חוק שמאי מקרקעין, תשס"א 2001, סעיף 13), רו"ח (חוק רואה חשבון, תשט"ו – 1955, סעיף 6), מתווך מקרקעין (חוק המתווכים במקרקעין, תשנ"ו – 1996) וכו'.

57. ובנוסף, ועל רקע זה, נקבע ייחוד העיסוק גם למהנדס (רשום ורשוי) וגם להנדסאי בניין רשום במסגרת תקנות העיסוק.

58. מדוע שלא יטען בשם חופש העיסוק שכל אדם יוכל להכין ולהגיש תוכניות קונסטרוקציה למבנים. הרי גם בכך נפגע חופש העיסוק.

59. על יסוד התכלית של שלום הציבור והאתיקה המקצועית הנדרשת לצורך עיסוק במקצוע האדריכלות, לרבות בהכנת תוכניות לבקשות להיתר נתן בית המשפט תוקף מחייב לייחוד המקצוע באדריכלות, ודחה עתירות של אנשים שביקשו לעסוק באדריכלות, הואיל ולא עברו הכשרה מספיקה בהתאם לדרישות הרשם (בג"ץ 2621/04 זולטק נ' שר התעשיה המסחר והתעסוקה (פורסם בנבו, 30.1.06) (להלן: "**עניין זולטק**") ובג"ץ 7510/05 לוטן נ' שר התעשייה המסחר והתעסוקה (23.5.06) (להלן: "**עניין לוטן**") (המוזכרים גם בהלכת ברבי), וכנ"ל לגבי מניעת עיסוק כמהנדסים ממי שלא עבר הכשרה מתאימה: בג"ץ 8751/00 יוסף נ' רשם המהנדסים והאדריכלים (פורסם באתר הרשות השופטת, 14.7.02); בג"ץ 16/77 הורן נ' שר העבודה, פ"ד לא(3) 533 (1977). באשר לעניין זולטק, יש לציין, כי הרשם סירב לאפשר לעותרת לעסוק בתחום, בין השאר, הואיל והיא נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני (פסקה 3 לעניין זולטק).

60. **הואיל ובית המשפט עשה כן גם לגבי מקצועות אחרים, הרי שמדובר בעמדה עקבית של בית המשפט העליון, אשר נותן עדיפות וחשיבות גבוהה לייחוד מקצועי על פני חופש העיסוק** (ראה למשל: בג"ץ 7882/18 דולה נ' שר הבריאות (פורסם בנבו, 28.5.19) (לעניין ייחוד המקצוע ל"עיסוק ברפואה"); (בג"ץ 734/80 חכם נ' מנכל משרד הבריאות, הל(4) 690 (1981) (לעניין ייחוד המקצוע לרוקחים) (להלן: "**עניין חכם**"); ע"א 438/88 ברק נ' ועדת הרישום לפנקס הפסיכולוגים, מד(1) 661 (1990) (לענין ייחוד המקצוע לפסיכולוגים); עניין לבנת פורן (לעניין ייחוד המקצוע לעורכי דין) ועוד.

61. ולכן, הוראות חוק העיסוק והתקנות העיסוק צריכות להתפרש בראש ובראשונה על יסוד התכלית העומד ביסוד הוראות אלו.

62. על רקע זה ראוי לציין כי ענף הבנייה הוא תחום הטומן בחובו סכנה לביטחון הציבור, כפי שגם יעידו האסונות שקרו לאורך השנים, ועל כן נדרש כי רק הגורם אשר הוכשר לכך יעסוק בתחום. בהתאם לכך, גם הותקנו תקנות ההכשרה ונקבעו דרישות לרישום ורישוי על ידי רשם מהנדסים והאדריכלים במסגרת מסמך הדרישות לרישום ורישוי: "מרישום לרשוי כלי עזר למתמחה

ולמאמן משלב הרישום ועד שלב הרישוי, משרד העבודה הרווחה, מרץ 2015" (להלן: "**תנאים לרישוי**").

רק אדריכל הוא הגורם שעבר הכשרה בהכנת תוכניות לבקשות להיתר

63. כל מי שמעוניין לעסוק באדריכלות נדרש לעבור שני שלבי הכשרה: בשלב הראשון – לאחר לימודי תואר מוכר באדריכלות, הוא מוגדר כ"אדריכל רשום", ובשלב השני – לאחר שעבר הכשרה נוספת וצבר ניסיון במשך תקופה מסוימת, הוא מוגדר כ"אדריכל רשוי" (ראה: סעיף 11 לחוק העיסוק וכן תקנות ההכשרה). רק בעודו כ"אדריכל רשוי" הוא מוסמך לבצע את הפעולות שיוחדו לו בתקנות העיסוק, ולהכין, בין השאר, תוכניות לבקשות להיתר, בייחוד לגבי מבנים מורכבים.

64. בתקנות ההכשרה נקבע כי אדריכל המעוניין להיות מוגדר "אדריכל רשוי", יידרש לעבור התמחות באמצעות מעורבות או טיפול מסייע בפיקוחו ובהדרכתו של אדריכל רשוי אחר, לפי אמות מידה מקצועיות מפורטות שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלות בתקנות ההכשרה (תקנה 2(א)2(ב) לתקנות ההכשרה).

65. במסמך התנאים לרישוי, המהווה בסיס לרישום ולרישוי אדריכל, צוין כי לאחר שלב האימון של האדריכל הרשום במשך תקופה של 3 שנים, תחת השגחתו ואחריותו של מאמן מורשה בתחומים שונים של התכנון האדריכלי, זכאי האדריכל לגשת לבחינת הרישוי, אשר הצלחה בו מעניקה "***הרשאת תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכלות- מבנים ותוכניות בנין עיר.***" (מתוך התנאים לרישוי, פרק המבוא) (ההדגשה במקור).

(ראה מראה המקום של מסמך לרישוי באתר משרד העבודה והרווחה:

https://employment.molsa.gov.il/employment/professionallicensure/engineersandarchitects/documents/architects/fromregistrationtolicensing.pdf

- העתק מסמך התנאים לרישוי (הדפים הרלוונטיים), מצורף ומסומן – **נספח 2**

66. די מלקרוא את תנאי הסף שנקבעו אך לרישום אדריכל בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדור ארכיטקטורה בכדי להבין שהרשם רואה רק באדריכלים כגורם המקצועי היחיד שמוסמך לערוך תוכניות לבקשות להיתר, ולכן דרש לימודי תואר למשך תקופה ארוכה של 5 שנים לפחות, ובחר לפרט את החובה ללמוד לימודים הקשורים **לתכנון מבנים** וחובת הכשרה של 100 שעות לפחות של הנחייה בפרויקט הכולל **בתכנון מבנה מגורים** (פרק א', סעיף ד.8. לתנאים לרישוי), וכן תקופת התמחות ארוכה של 3 שנים שרק לאחריה יוכל לעסוק בתחום ולהיקרא "אדריכל רשוי":

> 3. במסגרת לימודיו השלים המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד ברמה גבוהה. הפרויקט יסכם וירכז את הנושאים הבאים:
>
> א. ניתוח - סביבה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והתאמה למרקם עירוני
>
> ב. עקרונות פרוגרמה מוצעת ומוטמעת בתכנון.
>
> ג. חלופות תכנון פיסי כולל השלכות חברתיות ותשתיתיות שנבחנו בתהליך.
>
> ד. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה ראוי הכולל תנוחות, חתכים, חזיתות, פרטים סטנדרטיים או מיוחדים לפרויקט המוצג, התייחסות למערכות, אקלים, מזוג אויר, חשמל, קונסטרוקציה, נגישות ובטיחות, תחבורה וחניה, התייחסות מרקמית ועירונית ועוד. כולל המחשות גרפיות תלת ממדיות.

8. מסלול ההכשרה שיוצג יכלול: תכנון ערים, תכנון מבנה מגורים, תכנון מבני ציבור ו/או אחר. רק נושא שנחקר במהלכו של סמסטר מלא ובמסגרת של לא פחות מ-100 שעות הנחייה ייחשב כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה חקירה עירונית הינו פרויקט מבני ואינו יכול להימדד כפרויקט לתכנון ו/או עיצוב עירוני.

(מתוך התנאים לרישוי, פרק א', סעיף ד'3. לתנאים לעיסוק)

67. לא זו אף זו, נדרש האדריכל לעבור מבחן מעשי במסגרת בחינת הרישוי, שבה יידרש **להיבחן בתכנון ועיצוב עירוני ותכנון מבנה, ואף אחד אחר לא נדרש להיבחן בנושא זה לצורך קבלת רישיון עיסוק**.

חלק מעשי
בחלק זה יימסרו לנבחן מידע ותשריטי רקע לאתר בו הוא יידרש לתכנן באחת ממסגרות התכנון הבאות: תכנון ועיצוב עירוני או תכנון מבנה, תכנון באחד מהתחומים הבאים: מגורים, ציבורי, משולב. מסגרות תכנון אלה מפורטות בסעיף ט' להלן.

(מתוך התנאים לרישוי, פרק ג', סעיף ח.2. לתנאים לעיסוק)

68. הרשם לא קבע קביעות דומות לגבי מהנדסים או אחרים בחוק העיסוק ותקנות העיסוק.

69. כאן המקום להעיר, כי גם הרשם ער לעובדה כי **<u>האדריכל עומד בראש צוות התכנון</u>** ומתחתיו יסייעו צוותי יועצים מומחים כגון מהנדסי בנין, מהנדסי כבישים, וכן גיאוגרפים, פסיכולוגים, כלכלנים, וכו':

גישת התכנון הקיימת היום מציעה את האדריכל כמתכנן מתאם ומנהל התכנון כאשר לעזרתו ימונה צוות יועצים מומחים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרוייקט. מכאן, שלכמות ואיכות הידע של האדריכל במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על איכות התכנון.

(מתוך התנאים לרישוי, פרק ב', סעיף ד')

70. רק לאחר שלב האימון ומעבר בהצלחה של בחינת הרישוי, יהיה בידי האדריכל ***"להוכיח לרגולטור יכולת ושליטה מלאה בתחומי האדריכלות, וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועי ועפ"י כל כללי האתיקה."*** לצורך קבלת הרישיון, ***"המועמד יידרש להציג את הכישורים שיאפשרו לו לעמוד במטלות תכנוניות, ארגוניות וניהוליות, ולהציג את עבודתו בדרך המאפשרת תקשורת מקצועית – גראפית ומילולית כאחת – עם מזמינים, רשויות ויועצים. המועמד יידרש גם להוכיח הבנה בדבר אחריותו המקצועית לחברה, ולאדריכלות בכללותה."*** (הציטוטים בסעיף זה מתוך התנאים לרישוי, פרק המבוא).

71. **במילים אחרות, המחוקק, מתקין התקנות והרגולטור ביקשו להבטיח בשם ההגנה על שלום הציבור ובטיחותו ושמירה על רמה נאותה של אתיקה מקצועית, כי רק מי שעובר הכשרה מתאימה יוכל לעסוק בתחום העיסוק שיוחדו לאדריכלים, לרבות בהכנת תוכניות לבקשות להיתר (בייחוד לגבי מבנים מורכבים), ולא רק זאת, אלא שלא כל אדריכל יוכל לעסוק בכך, אלא רק אדריכל רשוי שצבר הכשרה וניסיון מספקים.**

72. מכאן, שעל פי תכלית חוק העיסוק ותקנות העיסוק והלכת ברבי, מקצוע האדריכלות, כולל הכנת תוכניות **לבקשות** להיתר למבנים (המוחרגות מ"מבנה פשוט"), **<u>שמור לאדריכל רשוי בלבד</u>**.

73. זה המקום לומר, כי אדריכל אינו מוחרג בהכנת תוכניות לבקשות להיתר ל"מבנים פשוטים". גם לגביהן מוסמך לעסוק רק אדריכל או הנדסאי הרשום במדור לארכיטקטורה, בעוד שלגבי העניינים ההנדסאיים מוסמך המהנדס הרשוי וההנדסאי הרשום במדור הבניה (כאמור בפרט

1 לתוספת, המפנה אל הפעולות המפורטות בפרטים 2 ו-3 לתוספת, לפי עניינו של בעל ההכשרה – בתחום האדריכלות או בתחום ההנדסה).

74. מהנדס מורשה לעסוק רק באספקט ההנדסי של המבנים ובתכנון של מבנים לא מורכבים בלבד. גם בבחינת הרישוי מהנדס נבחן רק על האספקטים ההנדסיים ולא על הכנת תוכניות לבקשות להיתר, על כל מה שכרוך בכך ונקבע בתנאים לרישוי.

- העתק מסמך הנושאים למבחן לרישוי מהנדסי מבנים – מעודכן ליום 18.8.21, מצורף ומסומן – **נספח 3**

העותרים מנסים לבלבל ולהטעות את כבוד בית המשפט ולהפחית בכוונה מסמכותו הייחודית של האדריכל הרשוי

75. העותרים מנסים בעתירה ובבקשה לצו הזמני להטעות ולבלבל את כבוד בית המשפט בכדי להפחית ממעמדו ומסמכותו הייחודית של האדריכל הרשוי.

76. העותרים ניסחו את העתירה באופן שבו הסמכות של האדריכל מסתכמת כביכול בהכנת נספחי בינוי בלבד.

77. לפי שיטתם, די גם חלק מהעותרים אשר בעלי הכשרה (לדבריהם) של הנדסאי בניין יכולים לערוך בקשה להיתר של מגדל מגורים בן 40 קומות, טענה אבסורדית ומגוחכת שאיננה תואמת את לשון החוק ותכליתו ומבטלת את האבחנה בין מבנה מורכב לבין מבנה המוגדר כ"מבנה פשוט".

78. זאת ועוד, עמדת העותרים מרוקנת מכל תוכן את תכלית האבחנה בין מהנדס, הנדסאי לבין אדריכל רשוי, והופכת את לימודי האדריכלות כפי שהם נלמדים במוסדות להשכלה גבוהה לחסרי כל היגיון ותכלית. הרי מדוע נאלץ האדריכל ללמוד 5 שנים בדגש על לימודי הכנת תוכניות לבקשות להיתר, להתמחות במשך 3 שנים נוספות באופן ספציפי בתחום, ואף לעבור בחינה מעשית ועיונית הבוחנת את האדריכל גם בהכנת בקשות להיתר למבנים (כפי שתואר לעיל)? מי יסכים לעבור את כל המסכת המפרכת של ההכשרה אם די מהנדס שלומד 4 שנים בלבד או הנדסאי בניין שלומד 2 שנים בלבד, שאף לא נדרשים לעבור בחינה ספציפית בהכנת תוכניות לבקשות להיתר, יכולים לעשות זאת במקום האדריכל?

79. העותרים מערבבים במינוחים ובסמכויות בין "אדריכל רשוי" לבין "מהנדס רשוי" ובין אלו להנדסאי בניין. כך שבעוד שחלק מהעותרים הם לשיטתם בכלל הנדסאי בניין ולא מהנדסים רשויים הם מתייחסים בעתירה רק לטענות הנוגעות לסמכות הקיימת לדבריהם למהנדס רשוי. הרי ברור לכל כי הנדסאים אינם יכולים לערוך ולחתום על בקשה להיתר בניה למבנה מורכב, אלא סמכותם מוגבלת בפרט 1 לתקנות העיסוק רק לפעולות במסגרת התקנות, לפי העניין וההכשרה של כל אחד מהם, למבנה פשוט בלבד.

80. גם מהנדס רשוי לא מוסמך לערוך בקשות להיתר בניה למבנים מורכבים, שכן הוא נדרש לחתום על החלק העוסק ביציבות המבנה בטופס 1 של הבקשה להיתר בהתאם למומחיותו המקצועית בעוד שאדריכל האחראי על התוכן האדריכלי חותם על הבקשה להיתר כעורך הבקשה. זאת הסיבה שהמחוקק קבע ששניהם – גם האדריכל וגם והמהנדס, כל אחד בתחום אחריותו ומומחיותו המקצועית, יחתמו על הבקשה להיתר בטופס 1, ויצהירו, כל אחד מהם, על הצהרה שונה בבקשה להיתר התואמת את מומחיותם המקצועית כפי שבאה לידי ביטוי בהכשרה המקצועית של כל אחד מהם ובמבנים שעורך הרשם בקביעתו למתן רישיון עיסוק.

- העתק טופס 1 של הבקשה להיתר בניה, מצורף ומסומן – **נספח 4**

81. ההכשרה המקצועית של כל אחד בתחומו, המהנדס והאדריכל, מקנים להם את המעמד להם הם זוכים בתחום התכנון והבניה. האדריכל אדון "התכנון" המתארי והתכנון המבני, והמהנדס אדון "הנדסת המבנים" וחוזקם. מכאן שרק אדריכל רשוי מורשה לערוך בקשות להיתר למבנים בהתאם לסעיף 3(2) לתוספת.

82. בהקשר לכך, העותרים קוראים את תקנות העיסוק בקריאה סלקטיבית. בעוד שהם שמים דגש על הדיבור "הגשת תוכניות לרשות המוסמכת" מתעלמים הם בכוונה מכך שמדובר על תוכניות הנוגעות למערכת הקונסטרוקציה של המבנה, יציבות המבנה והחישובים הסטטיים של המבנה (כאמור בסעיפים 2(1) (א)-(ד) וסעיפים 2(2) (ג)-(ו) לתוספת. גם בסעיף (2)(3) מדובר על הגשת "תכניות וחישובים" המתייחסות לתכניות הנוגעות לאספקטים ההנדסיים בלבד.

83. זאת ועוד, ובנוסף לכך, העותרים ניסחו את כתב העתירה בכוונה תחילה באופן מעורפל תוך ניסיון להטעות את כבוד בית המשפט במונחים השונים הקשורים לחוקים הרלוונטיים. כך העותרים לא עושים הבחנה בין המונח "תכנית" המתייחסת לתכנית קונסטרוקציה המוזכרת בסעיף 2 לתקנות העיסוק בנוגע למהנדס רשוי לבין "תכנית" לבקשה להיתר למבנים (גרמושקות) לפי פרק ה' לחוק התכנון (לפי סעיף 3(2) לתוספת), ולבין תוכניות באספקט התכנוני המתארי (לפי פרק ג' לחוק התכנון), הכוללת תקנונים ותשריטים, והעוסקת בתכנית מתאר ארצית, תוכנית מתאר מחוזית, תכנית מתאר מקומית ותכנית מפורטת, שהן שלב ראשון ומוקדם לפני הגשת תכנית לבקשה להיתר בניה.

84. רוב הפסיקה שהובאה בעתירה עוסקת בכלל בסמכות הייחודית של האדריכל בתכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון שאיננה רלוונטית, ולגביה מתקיים בכלל הליך אחר הנמצא בערעור בבית המשפט העליון (עע"מ 1645/20) ששם המבקשת הגישה בקשת הצטרפות אחרת.

85. המקרה הנדון עוסק אך ורק בתוכניות בהתאם לפרק ה' לחוק התכנון.

86. דהיינו בתכניות לבקשות להיתר בניה בהתאם לאמור בסעיף 145 לחוק התכנון, ובמיוחד לאמור בסעיף 145(ב) לחוק התכנון שקובע כך:

"לא יינתן ניתר אלא אם כן העבודה או השימוש שבעדם מבוקש ההיתר מתאימים לתכניות, להנחיות המרחביות שנקבעו לפי סעיף 145ד (בחוק זה – ההנחיות המרחביות) ולהוראות אחרות לפי חוק זה, החלות על הקרקע או הבניין הנדונים."

87. "תכנית" לפי חוק התכנון מוגדרת כתכנית לפי פרק ג', דהיינו תכנית בניין עיר (סעיף 1 לחוק התכנון.

88. ברור שלמהנדס אין כל הכשרה מקצועית אשר מאפשרת לו לדעת האם המבנה שהוא מתכנן תואם לתכנית בניין עיר מכיוון שאין בהכשרתו המקצועית לימודים בתחום זה ואין גם דרישה מצד הרשם כתנאי למתן הרישיון בהתמחות כלשהי בתחום זה ועמידה במבחנים כפי שנדרש האדריכל הרשוי (גם הנדסאים לאדריכלות לא נדרשים לכך).

89. זאת ובנוסף, ברור כי אין למהנדסים כל הכשרה בתכנון אדריכלי כמו שלאדריכלים אין הכשרה בחישובים הנדסיים ובקונסטרוקציה. אז הכיצד ייתכן שמהנדסים ללא הכשרה מתאימה יבצעו תכנון אדריכלי של בניין?

90. תכנון מבנה אינה פעולה פשוטה שכל אדם יכול לבצעה, גם אם יש לו הכשרה ביציבות המבנה. מדובר בידע מקצועי מורכב אשר דורש גם הבנה של הוראות החוק.

91. ויותר מכך, מדובר גם **בסכנה ברורה ומיידית** כי מי שלא עבר הכשרה מספיקה יתכנן בניינים, ויעידו על כך האסונות בענף הבנייה שקרו בשנים האחרונות.

החובה בצירוף רשם המהנדסים והאדריכלים וכל המוסדות האקדמים שמלמדים אדריכלות כמשיבים לעתירה

92. כפי שצוין כבר קודם, העותרים כשלו באופן יסודי בכך שלא צירפו לעתירה כמשיב גם את רשם המהנדסים והאדריכלים (להלן: "**הרשם**") כ"***רשות הנוגעת בדבר***" על פי תקנה 6(א) לתקנות סדרי הדין) (ויורחב על כך בהמשך).

93. ולא רק זאת, אלא זלזלו במעמדו של רשם המהנדסים והאדריכלים בכתב העתירה באופן לא ראוי ומתארים את מר סטפן אבו חדרה, רק כאדריכל ומהנדס ברשם המהנדסים והאדריכלים בעוד שהוא עצמו הרשם.

94. בהיותו של הרשם כגוף האמון על כשירות האדריכלים, המהנדסים וההנדסאים בישראל, על מן הרישיונות לאדריכלים, מהנדסים והנדסאים בהתאם למדור שבו הם רשומים בפנקס המהנדסים והאדריכלים, האחראי על ניהול פנקס המהנדסים והאדריכלים ועל הפיקוח של האדריכלים, המהנדסים והנדסאים, הוא גם הגורם המוסמך היחיד מטעם המדינה בשאלה מי מוסמך לערוך בקשות להיתר בניה.

95. זה המקום לומר, כי המשיבה כלל אינה מוסמכת לקבוע כללים מי מוסמך לערוך בקשות להיתר בניה, אלא תפקידה הוא אך ליישם את ההנחיות שקיבלה מהרשם. ולכן הגורם הרלוונטי לעניין הוא רשם המהנדסים והאדריכלים.

96. לפיכך, המבקשת אפוא תבקש מכבוד בית המשפט לצרף את הרשם עוד לפני הדיון בצו הזמני ולהורות לו להביע עמדה בהליך ובפרט בצו הזמני, אשר חיונית לצורך קבלת הכרעה בנושא.

97. כמו כן, תבקש המבקשת לצרף לעתירה כמשיבים גם את כל המוסדות האקדמים בישראל המלמדים אדריכלות אשר יסבירו את הכשרת האדריכל בתחום הכנת תוכניות לבקשות להיתר ויביעו את עמדתם האם מהנדס עובר הכשרה מתאימה והאם מי שלא עובר הכשרה כזו יכול ברמה המקצועית לערוך תוכניות לבקשות להיתר.

סוף דבר

98. **<u>רק אדריכל רשוי מורשה להכין תוכניות לבקשות להיתר למבנים מורכבים כגון בנייני מגורים, ולכן העותרים, שאינם אדריכל רשוים, אינם מוסמכים להכין ולחתום על תוכניות לבקשות להיתר למבנים, למשיבה או לכל מוסד תכנון אחר, אלא רק לתכניות הנוגעות ספציפית באספקט ההנדסי בלבד.</u>**

99. ההגנה על שלום הציבור והפיקוח הציבורי על העוסקים בענף האדריכלות, מחייבים שרק אלו שהוסמכו להכין תוכניות לבקשות להיתר למבנים וקיבלו רישיון לכך מהרשם, יהיו מורשים לערוך בקשות להיתר ולחתום עליהן.

100. המשיבה הסכימה להצטרפותה של המבקשת כמשיבה בהליך.

101. מצ"ב תצהיר נציג המבקשת, אדר' רם יהודה מרש, לתמיכה באמור בבקשה זו.

102. **<u>אשר על כן, מבוקש מכבוד בית המשפט, ליתן למבקשת להצטרף להליך כמשיבה.</u>**

103. יהיה זה מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

ליאור דץ, עו"ד ואדריכל
(M.sc ו LL.M)
ב"כ המבקשת

יוסי אור-הכהן, עו"ד
(LL.M)
ב"כ המבקשת

תצהיר

אני הח"מ, רם יהודה מרש, ת.ז. 056376833, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

1. הנני משמש בתפקיד מ"מ יו"ר התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל, ע.ר. 580290096 (להלן: "**התאחדות האדריכלים**").

2. הנני בעל תואר מוסמך באדריכלות (B.Arch), ובעל רישיון לעסוק באדריכלות מרשם המהנדסים והאדריכלים, משרד העבודה (אדריכל רשוי).

3. הנני עושה תצהירי זה לתמיכה בבקשה לצירוף התאחדות האדריכלים כמשיבה בהליך עת"מ 32777-10-21 חנא נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה ולאימות האמור בה.

4. העובדות והטיעונים (הלא משפטים) המפורטים בבקשה הנ"ל ידועים מתוקף תפקידי המקצועי כמומחה בתחום ומידיעה אישית.

5. זהו שמי ולהלן חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

_____

חתימת המצהיר

אישור

הנני מאשר בזה כי ביום 19.10.21 הופיע בפני יוסי אור-הכהן, עו"ד באמצעות היוועדות חזותית, מר רם יהודה מרש, בעל תעודת זהות מס' 056376833, ולאחר שהוזהר כי עליו להצהיר את האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה בפני.

_____ _____

חותמת **עו"ד**

נספח 1

התאחדות
האדריכלים
ובוני ערים
בישראל

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל היא הגוף המקצועי היציג של אדריכלי ישראל.
ההתאחדות מספקת שירותים מקצועיים לכלל האדריכלים הפעילים בישראל, כ-6,000 במספר.
ההתאחדות הינה חברה בלשכת המהנדסים והאדריכלים בישראל ומייצגת במסגרת הלשכה את מקצוע האדריכלות.
לשכת המהנדסים והאדריכלים היא הגוף שבאופן פורמאלי מוכר ע"י המחוקק כמייצג האדריכלים, אנחנו כחברים בלשכה מהווים הגוף היציג הרישמי מטעמה.

מטרות התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

מטרתה העיקרית של ההתאחדות כגורם מקצועי והגוף היציג של האדריכלים בישראל, היא לקדם את המקצוע ואת העוסקים בו.
יעדי ההתאחדות הם – קביעת עמדות בתחומי האדריכלות והתכנון המרחבי להעלאת הרמה המקצועית של האדריכלות בישראל, שינויים בחקיקה ותקינה וקידום התכנון הלאומי.
ההתאחדות משתפת פעולה עם מוסדות וגופים מקצועיים בענף התכנון הבנייה, בתי-ספר לאדריכלות ובינוי-ערים, ועם אגודות מקצועיות בינלאומיות.
ההתאחדות היא עמותה רשומה ומלכ"ר. וכל הפעילויות מתבצעות על-ידי חברי ההתאחדות בהתנדבות, בסיוע של מטה אדמניסטרטיבי.

חלק מפעילות ההתאחדות:

- **ייצוג**- להתאחדות, כגוף המייצג את האדריכלות בישראל, יש ייצוג בכל המוסדות העוסקים בתכנון ובנייה. ככזו היא מנהלת קשר רציף עם כל הארגונים והגורמים בסביבתה- אקדמיה, גורמי ממשל, ארגונים עמיתים ועוד.
- **קידום איכות תכנונית בישראל**- יוזמת ומקדמת חקיקה בכנסת ובוועדות בנושא חוק ותקנות התכנון והבנייה, בטיחות ומילוט, נגישות, קוד הבניה ועוד. פועלת בתחום רישום ורישוי האדריכלים, וייחוד פעולות לאדריכלים לשם קביעת אמות-מידה לרישום ולרישוי אדריכלים, וכן מקדמת יוזמות איכות תכנונית לתכניות בניין עיר.
- **הבית המקצועי של האדריכלים בישראל**- קיום דיונים מקצועיים, פרסום עמדות מקצועיות ארגון סיורים מקצועיים, ארגון ימי עיון, השתלמויות וקורסים מקצועיים, לרבות בתכנון ערים.
- **פעילות בין-לאומית**- ההתאחדות חברה בארגון האדריכלים העולם UIA ולוקחת חלק בפעילות קבוצות העבודה של הארגון. בנוסף, משתתפת בכנסים ותערוכות בינלאומיים בחו"ל.

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

טל. 03-5188234 פקס. 03-5188235 דוא"ל. office@isra-arch.org.il המגדלור 15, יפו ת.ד. 8201 יפו מיקוד 61082

התאחדות
האדריכלים
ובוני ערים
בישראל

- **ייזום וניהול תחרויות תכנון-** כחלק מהניסיון לשפר את איכות התכנון בישראל, ההתאחדות יוזמת ומנהלת יחד עם רשויות שונות תחרויות אדריכליות פומביות.
- **קידום האדריכלות כתרבות** - הענקת פרסים מקצועיים וארגון כנסים ואירועים ובראשם הפסטיבל השנתי לאדריכלות ישראלית – FIA. בבית האדריכל, משכנה של ההתאחדות ישנה גלריה ייחודית המוקדשת לאדריכלות. הגלריה נותנת במה לתערוכות ביקורתיות, לתחרויות, תערוכות יחיד, לאדר' צעירים וסטודנטים, וכן מפיקה ספרים וקטלוגים.

נספח 2

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
האגף לאסדרת עיסוקים

מרישום לרישוי

כלי עזר למתמחה ולמאמן משלב הרישום ועד שלב הרישוי

אדר תשע"ה מרץ 2015

אין בהצגת חומרים אלה כדי לצמצם מלוא הידע הנדרש לתכנון ראוי ומלא ו/או להחליף הוראה חקוקה.

אגף בכיר לאסדרת עיסוקים, רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים | www.molsa.gov.il
טל' 074-7696660 פקס 02-6243042 , מענה טלפוני: א'-ה', 08:00-16:00
בנק ישראל 5, קריית הממשלה, ת"ד 39255, ירושלים 9139102

מסמך זה כתוב בלשון זכר אולם כל המופיע בו תקף לשני המינים

סדר הנושאים

מבוא 4

פרק א' – רישום 5

א. התנאים והתהליך לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים
ב. הועדה המייעצת
ג. המלצת הועדה המייעצת
ד. תנאי סף לבדיקת זכאות לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים
ה. ייחוד התואר "אדריכל רשום"
ו. ייחוד פעולותיו של אדריכל רשום

פרק ב' – התמחות 10

א. מבוא
ב. בקשה להתמחות
ג. תקופת ההתמחות
ד. כלי עזר למתמחה
ה. רמות ידע נדרשות
ו. הדיווח במהלך תקופת ההתמחות.
ז. חובת המאמן.
ח. אחריות המתמחה
ט. בתום תקופת ההתמחות

פרק ג' – בחינה 18

א. חובת העמידה בבחינה
ב. מטרת בחינת הרישוי
ג. זכאות להיבחן
ד. השתתפות בחלק אחד של הבחינה
ה. מועד קיום הבחינה ופרסומו
ו. אגרת הבחינה
ז. הנושאים בבחינה
ח. מתכונת הבחינה
ט. מסגרות התכנון
י. תחומי ההתייחסות של התכנון המוצע.
יא. רוחב היריעה של הפתרון התכנוני.
יב. הנושאים הנבדקים בבחינה המעשית.
יג. רמת השליטה הנדרשת בנושאים השונים.
יד. הנחיות כלליות
טו. נוהל משמעת בעת קיום הבחינה
טז. הקלות לבעלי זכאות להתאמות למידה
יז. בדיקת הבחינה

יח. פרסום תוצאות הבחינה
יט. השגות על תוצאות הבחינה
כ. כישלון בבחינה ובחינה חוזרת

נספחים

נספח 1 – רישום, אימון ורישוי – אסופת מסמכים. 30
נספח 2 – חוק ותקנות מהנדסים ואדריכלים – חלוקה לרמות ידע. 43
נספח 3 – חוק התכנון והבניה – חלוקה לרמות ידע. 44
נספח 4 – תקנות התכנון והבניה – חלוקה לרמות ידע. 53
נספח 5 – תקנות נוספות – חלוקה לרמות ידע. 75
נספח 6 – תקנות התגוננות אזרחית – חלוקה לרמות ידע. 86
נספח 7 – הוראות למתקני תברואה – חלוקה לרמות ידע. 100
נספח 8 - תקנים – חלוקה לרמות ידע. 103
נספח 9 – תכניות מתאר ארציות – חלוקה לרמות ידע. 113

מבוא

מסמך זה נועד לשמש ככלי עזר למבקשים להירשם ו/או לקבל רישיון כאדריכלים.

רישום - רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים מזכה בהרשאת תכנון הראשונה ל "מבנה פשוט". טווח התכנון בהרשאה זו מוגדר בתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז – 1967 (להלן תקנות רישוי וייחוד פעולות) - בתוספת הראשונה.

רישוי – רישיון תכנון בלתי מוגבל. המועמד לרישוי, יידרש לבצע התמחות מוסדרת (להלן: "שלב האימון") שבסופה תערך בחינת רישוי, על מנת להוכיח לרגולטור יכולת ושליטה מלאה בתחומי האדריכלות, וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועי ועפ"י כל כללי האתיקה. המועמד יידרש להציג את הכישורים שיאפשרו לו לעמוד במטלות תכנוניות, ארגוניות וניהוליות, ולהציג את עבודתו בדרך המאפשרת תקשורת מקצועית – גראפית ומילולית כאחת – עם מזמינים, רשויות ויועצים. המועמד יידרש גם להוכיח הבנה בדבר אחריותו המקצועית לחברה, ולאדריכלות בכללותה.

שלב האימון יימשך 3 שנים בישראל, באשר לאדריכל שהתנסה בחו"ל, רשאי הרשם להכיר בשנתיים ניסיון שנצבר בחו"ל (תוך הוכחת הניסיון) ובלבד שתבוצע שנת התמחות בארץ בהתאם לאמות המידה שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלות. ההתמחות תבוצע תחת השגחתו ואחריותו של מאמן מורשה בתחומים שונים של התכנון האדריכלי. עם קבלת אישור על סיומה של תקופה זו זכאי האדריכל הצעיר לגשת לבחינת רישוי אשר הצלחה בו מעניקה, כאמור, **הרשאת תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכלות- מבנים ותוכניות בנין עיר.**

מסמך זה ישמש כלי עזר לבוגר מסלול לימודי אדריכלות מסיום ההכשרה האקדמית ועד לשלב קבלת הרישיון באמצעות תיאור המסלול, על שלביו השונים, תיאור תמציתי של הנדרש בכל שלב וכן תנאי המעבר וההתקדמות בסולם השלבים. כמו כן, ישמש מסמך זה ככלי עזר למאמן המתמחה להשגת המטרה והתמחות טובה ומועילה למתמחה.

למסמך שלושה חלקים המופיעים בשלושה פרקים כדלהלן:

פרק א – רישום – עוסק בכל הקשור לשלב הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.
פרק ב – התמחות – עוסק בכל הקשור לשלב ההתמחות ומתייחס הן לנהלים והן לתכנים והדרך המומלצת ללמידתם.

פרק ג – בחינה – עוסק בכל הקשור לבחינות הרישוי בתום שלוש שנות ההתמחות.

פרק א- רישום

א. תהליך ותנאי הרשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים

סעיף 9(א) לחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח – 1958 (להלן – "החוק"), קובע את התנאים לזכאות לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים. עמידה באחד מהתנאים הנ"ל מזכה ברישום בפנקס. התנאי הראשון מקנה רישום אוטומטי למי שהוא בעל תעודת מוסמך למדעי ההנדסה או מדעי הארכיטקטורה מאת הטכניון. תנאי (2) מקנה זכאות למי שהוא בעל תעודה ממוסד להשכלה גבוהה באחד מענפי ההנדסה או האדריכלות והרשם, לאחר התייעצות במועצה (או בוועדה מקצועית מייעצת שהיא מינתה לכך לפי סעיף 6 לחוק, כמפורט להלן בסעיף 7 לפרק זה) הכיר הן בתעודה של מבקש הרישום והן במוסד להשכלה גבוהה שנתן את התעודה. בהתאם לפסיקה בית המשפט העליון יש לרשם שיקול דעת רחב בבדיקת השאלה האם התעודה משקפת רמת הכשרה מתאימה לצורך רישום בפנקס.

לצורך עמידה בתנאי זה - עם סיום ההכשרה האקדמית, ובהתאם להחלטות הרשם ומועצת ההנדסה, נדרשים בוגרי מוסדות להכשרת אדריכלים להציג בפני הרשם תעודות המעידות על המוסד ועל תכני ההכשרה. תהליך זה מחייב המציאות, מאחר והסדרת נושאי הרשום/רשוי שונות בהתאם למדינת ההכשרה. הרשאות התכנון באדריכלות כמו גם תכני הכשרה, תהליכי תכנון, היראַרכיה מוסדית, תהליכי אישור שונים, הדגשים מקומיים וכיו"ב קובעים בכל מדינה את התהליך ובעיקר בהתאמה לנורמות ולתרבות המקומיים. חברי הועדה המייעצת לרשם בודקים את ההכשרה של מבקש הרישום בהשוואה לתכני ההכשרה הנדרשת בישראל ובהתאם לצרכים ולדרישות המקומיות. מועצת ההנדסה והאדריכלות והרשם רשאים להנחות את הוועדה המייעצת שלא לערוך בדיקות למוסדות הכשרה שונים לתקופת זמן כפי שייקבע.

באתר הרשם מפורסמת רשימת המוסדות והמסלולים אשר הוכרו ע"י רשם המהנדסים והאדריכלים, בוגר מוסד ומסלול מוכר ירשם **נכון להיום** בהליך מקוצר ללא הופעה בפני וועדה, עם זאת, רשאי הרשם בכל שלב לבצע בדיקות מדגמיות לתעודה ולמוסד.

ב. הוועדה המייעצת

כאמור לעיל, לשם רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, על הרשם להכיר בתעודה ובמוסד שבו למד מבקש הרישום או לבחון את התקיימותם של יתר התנאים שבסעיף 9 לחוק, רק לאחר התייעצות במועצת ההנדסה והאדריכלות. המועצה מינתה, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 6 לחוק, ועדה מקצועית מייעצת (להלן "ועדה מייעצת") שתפקידה לייעץ לרשם לגבי נושאים שונים ובהם זכאות לרישום ו רישוי.

בעיקרון, חברי הוועדה המייעצת פועלים בהתאם להנחיות הרשם והמועצה, ואולם מתוך המגע עם הנושאים והמלצותיהם יידרשו חברי הוועדה המייעצת להציג בפני הרשם והמועצה סוגיות שונות להן נדרשת התייחסות או בדיקה או בצוע של תהליך כחלק מהכלים הנדרשים לקבלת החלטה.

בין היתר נבדקו והוצעו לאשור הרשם והמועצה כללים וקריטריונים לנושאי תכן ונוהל שונים
ובניהם נושאי הבחינה, רשום, רישוי, השוואה לנעשה בחו"ל, בדיקת תכניות הכשרה, השתתפות בדיוני המל"ג, הצעה לקריטריונים, ייחוד פעולות ועוד.

הוועדה המייעצת פועלת במספר תחומים ולעיתים קרובות מסתייעת במומחים חיצוניים, מומחים ובעלי ניסיון בנושאים שונים.

ג. תחום המלצות הוועדה המייעצת

1. ייעוץ לרשם באשר למוסד שבו למד מבקש הרישיון ולתעודה שבידיו - הוועדה המייעצת בודקת את המוסד שבו למד מבקש הרישום וכן את תכני ההכשרה ובהתאם לכך מייעצת לרשם האם להכיר בתעודה או במוסד. אם המוסד והתעודה הוכרו על ידי הועדה המייעצת היא תמליץ לרשם לרשום את מבקש הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדור המתאים.

2. חברי הוועדה המייעצת רשאים לזמן את מבקש הרישום לריאיון או להצגת תכני ההכשרה המלאים או לבחינת הכשרתו וכן לדון עם המוסד בו נערכו הלימודים ו/או עם בוגרים אחרים מאותו מוסד. לאחר הבדיקות האמורות רשאים חברי הוועדה המייעצת להמליץ בפני הרשם, את אחת מההמלצות הבאות:

   א. לרשום את מבקש הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.

   ב. לחייב את מבקש הרישום בהשלמת פרויקט או יותר במסגרת עבודה במשרד אדריכלים שיוצג בפני הוועדה המייעצת או בהתאם להחלטתה.

ג. לחייב את מבקש הרישום בהשלמת פרוייקט או קורסים שונים באקדמיה- תוך ציון החסרים.

ד. לדחות את הבקשה לרישום.

ד. תנאי סף לבדיקת זכאות לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים

1. בוגר תואר ראשון באדריכלות (5 שנים) במוסד אקדמי שהתעודה והמוסד הוכרו על-ידי השר ו/או רשם המהנדסים והאדריכלים, B.ARCH

2. תכנית לימודי המועמד כללה לימודי ליבה ומסה מספקת של נושאים תואמים למדור הרישום הרלוונטי. קורסים שנלמדו במהלך לימודים לתואר שני או לימודי השלמה אקדמיים מוכרים יכולים להיחשב לעניין זה לאחר בדיקת והשוואת תכנים ובאישור הוועדה המייעצת. פרוט והגדרות לימודי ליבה ניתן למצוא באתר הרשם.

3. במסגרת לימודיו השלים המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד ברמה גבוהה. הפרויקט יסכם וירכז את הנושאים הבאים:

א. ניתוח - סביבה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והתאמה למרקם עירוני

ב. עקרונות פרוגרמה מוצעת ומוטמעת בתכנון.

ג. חלופות תכנון פיסי כולל השלכות חברתיות ותשתיתיות שנבחנו בתהליך.

ד. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה ראוי הכולל תנוחות, חתכים, חזיתות, פרטים סטנדרטיים או מיוחדים לפרויקט המוצג, התייחסות למערכות, אקלים, מזוג אויר, חשמל, קונסטרוקציה, נגישות ובטיחות, תחבורה וחניה, התייחסות מרקמית ועירונית ועוד. כולל המחשות גרפיות תלת ממדיות.

4. מועמד שזומן לראיון בפני הוועדה יציג פרויקטים משנים ב', ג', ד'. במקרים מיוחדים בהם המועמד הינו עולה חדש, סיים את לימודיו שנים קודם לעלייתו ארצה או שנבצר ממנו להציג את הפרויקט מסיבות שיפורטו על-ידו, הוועדה המייעצת תבחן את סך ההכשרה והכלים המצויים בידי המועמד. בכל מקרה, חובה על המועמד להציג תעודת הכשרה אקדמית כמצוין בסעיף ד-1 ו ד-2. (יציג פרויקטים המצויים בידו במסגרת עבודתו או סקיצות).

5. במקרים בהם המועמד אינו ממלא אחד או יותר מתנאי הסף או שקיימת אי בהירות במהות תכנית ההכשרה האקדמית יוזמן המועמד להופיע בפני הועדה המייעצת לרשם המהנדסים במדור לארכיטקטורה לצורך מתן מענה לסוגיות שיועלו.

6. על המועמד/ת להיות מוכן לדיון בוועדה ולרענן את זכרונו לגבי פרויקט הגמר שערך כולל פרטיו. המועמד יציג בפני הוועדה את פרויקט וככל שיידרש פרויקטים נוספים. המועמד יישאל לגבי נושאי הלימודים באמצעות פרויקטים נוספים.

7. הריאיון והדיון על תכני ההכשרה והפרויקט יכללו את הנושאים הבאים:

א. תכן בסיס ומחקר מוקדם: אנליזה של המקום והמבנה, השימושים והסביבה, התאמת המבנה למרקם קיים, יכולת השוואת חלופות.

ב. תכן מפורט: הצגת תנוחות, חתכים וחזיתות בקנה מידה מלא, השוואת התכנון המוצע לפרוגרמה ולניתוח המוקדם. התייחסות בסיסית ופתרונות לנושאי תכן מקיפים כגון נגישות, בטיחות, פרטי בצוע, חניה, פתוח סביבתי, תקנות ותקנים ברמה המשקפת מודעות והיכרות, ובאופן שלא יביא לכך שיידרש שינוי הפרויקט באופן מהותי.

8. מסלול ההכשרה שיוצג יכלול: תכנון ערים, תכנון מבנה מגורים, תכנון מבני ציבור ו/או אחר. רק נושא שנחקר במהלכו של סמסטר מלא ובמסגרת של לא פחות מ-100 שעות הנחייה ייחשב כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה חקירה עירונית הינו פרויקט מבני ואינו יכול להימדד כפרויקט לתכנון ו/או עיצוב עירוני.

9. הדרישות להצגת החומר הן כדלקמן:

א. הפרויקט יוצג <u>במלואו</u>, כפי שהוגש במסגרת בית הספר ו/או בקנה מידה המאפשר קריאת החומר והבנתו, על גבי גיליונות מודפסים שלא יהיו קטנים מ- A3.

ב. ניתן להציג מודלים ו/או מצגת על-גבי מחשב נייד, שיובא על-ידי המועמד/ת אך ורק כחומר נלווה, <u>ולא במקום גיליונות מודפסים</u>.

10. מצאה הועדה המייעצת כי המועמד לרישום אכן ראוי להיות רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, תקבע כך בהמלצתה. המלצת הועדה תועבר למשרדי רשם המהנדסים והאדריכלים והמועמד יקבל הודעה על רישומו וכן ספח לתשלום האגרה הנדרשת בעת הרישום.

מצאה הוועדה המייעצת כי המועמד לרישום אינו ראוי לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, יקבל הודעה מנומקת על כך שתכלול גם פירוט מלא - ככל שניתן - של ההשלמה הנדרשת לצורך רישומו.

ה. ייחוד התואר "אדריכל רשום"

1. מי שרשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים כאדריכל רשום רשאי לשאת תואר זה ורשאי לציינו כתוארו המקצועי.

2. יחוד התואר מוגדר כך בחוק המהנדסים והאדריכלים:

(א) לא יישא אדם את התואר "מהנדס רשום" או "אדריכל רשום" או כל תואר דומה לאלה עד כדי להטעות, ולא יתחזה אדם כמהנדס רשום או כאדריכל רשום, אלא אם הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.

ו. ייחוד פעולותיו של אדריכל רשום

1. הרשאת תכנון לאדריכל רשום כוללת את המוגדר "מבנה פשוט" כמופיע בתקנות רישוי וייחוד פעולות כדלקמן:

"מבנה פשוט" - אחד מאלה:

(1) מבנה בעל שלד לא טרומי המורכב מקירות, או מקירות ועמודים, ומתקרות שטוחות עם קורות או בלעדיהן, כאשר המרחק בין העמודים או בין הקורות, וכשאין עמודים או קורות - בין הקירות, אינו עולה על ששה מטר, ואשר גובה המפלס של רצפת קומתו העליונה מעל המפלס העליון של הרצפה שעל פני הקרקע אינו עולה על אחד-עשר וחצי מטר, לרבות מקלט מבנה כאמור, בהתאם לתקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), תשל"א-1971, ולמעט מבנה מבטון דרוך, ומבנה מרחבי מכל סוג שהוא;

(2) מבנה מקורה בעל קומה אחת, שגבהו עד חמישה מטר מעל פני הקרקע ומפתחו אינו עולה על שנים-עשר מטר, להוציא מבנה שפועלים עליו כוחות דינמיים, ולמעט מבנה מבטון דרוך, מבנה בעל שלד מבטון טרום ומבנה מרחבי מכל סוג;

(3) קיר תומך בגובה עד שני מטר מעל המפלס הנמוך של פני הקרקע, הדרוש להקמת מבנה כאמור בפיסקאות (1) או (2) בתחום המגרש שבו מוקם המבנה;

(4) מעבר מים ומעבר להולכי-רגל הקשורים למבנה כאמור בפיסקאות (1) או (2).

פרק ב – התמחות

א. מבוא

1. בהתאם לסעיפים 11(א)ו-(ג) לחוק ולתקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי) תשס"ח-2007 (להלן – תקנות ההתמחות) זכאי לקבל רישיון אדריכל, מי שמתקיימים לגביו **כל התנאים שלהלן**:
   1. הוא היה רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במשך 3 שנים ו/או שנה אחת במקרה של ניסיון שנצבר בחו"ל
   2. הוא צבר ניסיון מקצועי מתאים לביצוע פעולות של אדריכל רשוי;
   3. הניסיון כאמור כלל מעורבות או טיפול מסייע, בפיקוחו ובהדרכתו של אדריכל רשוי, בפעולות שיהיה מורשה לעשותם בעצמו רק לאחר קבלת הרשיון, הכל לפי אמות המידה שקבעה לעניין זה מועצת ההנדסה והאדריכלות.

2. ההתמחות נדרשת כדי להשלים את ההכשרה האקדמאית/טכנולוגית בכך שתעבה, תנחה ותאמן את המתמחה בתרגום הכלים שרכש באקדמיה לשפה המעשית, וכן

בהקניית יכולת לתכנון במגבלות הנתונים, פיתוח שלבי החשיבה והניתוח, עידוד היצירתיות המחשבתית והעיצובית, פיתוח היכולת לדיאלוג מקצועי עם היועצים השונים, תרגול האינטגרציה של כלל המערכות והשיקולים כבסיס לקבלת החלטות תכנוניות.

3. ההתמחות כוללת מספר רב של נושאים להם אמור להיות בסיס ידע ויכולת להרחיבו בהתאם לתנאים שונים בכל פרויקט כגון: ניתוח זכויות, ניתוח כלכלי בסיסי, ניתוח מגבלות, יצירת חלופות, הצגת הפרויקט, פתוח חלופה לתכנון מוקדם, תכנון סופי, תאום וניהול יועצים, ניהול משרד, כתבי כמויות, עריכת אומדנים, פתוח פרטים, תכניות עבודה, הכרת חומרים, פקוח עליון ועוד.

4. באופן בסיסי ניתן לומר כי המגבלות המוטלות על תחום התכנון והביצוע נובעות בעיקר משום שהבנייה הינה המוצר הנדרש והמשפיע ביותר על כל תחומי החיים שלנו, ומשכך הוא מהווה את מקור הביטחון והסכנות הגדול ביותר כאחד. בדיוק משום כך מגבלות אלה מעוגנות בהנחיות החוק, תקנות והתקנים.

ב. בקשה להתמחות

תקופת ההתמחות תחל ממועד הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, יש להגיש את דוחות ההתמחות באתר הרשם: הגשת בקשה להתמחות ולמלא את הפרמטרים הרלוונטיים (כמפורט בנספח ד') ולוודא כי האדריכל שהוא עובד תחתיו רשום כאדריכל מאמן. אם לא, על מעסיקו למלא טופס בקשה להצטרפות לרשימת המאמנים (נספח ב') זאת במידה ועומד בקריטריונים לאימון.

ג. תקופת ההתמחות

1. כאמור לעיל, תקופת ההתמחות היא בת 3 שנים, והיא תיערך אצל מאמן/ת בישראל.

2. בוצע חלק מתקופת ההתמחות בחו"ל, ניתן יהיה להחשיב תקופה זו במניין 3 השנים ובלבד ששנה אחת של התמחות תיערך בישראל. אם חלק מההתמחות נערכה בחו"ל על המתמחה להמציא לרשם יומן עבודה מוסדר מאת מעסיקו בחו"ל בהתאם לדרישות בישראל.

3. בוצעה ההתמחות במשרה שאינה מלאה, תיחשב במניין תקופת ההתמחות העסקה רצופה ומלאה של לפחות 30 שעות שבועיות. היו הפסקות בתקופת ההתמחות, חייב המאמן לפרטן בדו"ח האימון והן לא תיכללנה במניין תקופת האימון. בוצע האימון ביותר ממקום אחד, תיחשב במניין תקופת האימון העסקה בת שבעה חודשים לפחות אצל

אותו/ה מאמן/ת. יכול האימון להתבצע במקום קבוע או בכל מקום שבו נעשית עבודת המאמן/ת כרגיל.

4. מתמחה אשר נאלץ להיעדר ממקום אימונו לפרק זמן של עד ארבע חודשי היעדרות מטעמים של חופשת לידה, שמירת היריון, שירות מילואים מחלה ממושכת או מטעמים מיוחדים נוספים על פי שיקול דעת הרשם– יראו אותו כמי שעמד בתקופת האימון הדרושה לצורך זכאות לגשת לבחינות הרישוי, זאת במידה וצבר בתקופת התמחותו את הניסיון המקצועי הנדרש ואת כל תקופת האימון הנדרשת בהתאם לקבוע באמות המידה. במקרה בו נאלץ מתמחה לעזוב את עבודתו מהטעמים המוזכרים לעיל עוד בטרם השלים תקופת האימון בת 7 חודשים תחת אותו מאמן ולאחר מכן שב להתאמן אצל מאמן חדש, ישלים המתמחה תקופת אימון נוספת בת 7 חודשים לשם עמידה בתנאי הזכאות לגשת לבחינת הרישוי.

5. ביקש/ה מתמחה לבצע התמחות, הוא/היא יהיה/תהיה חייב/ת לפני האימון אצל מאמן/ת, להמציא ולקבל את אישור הרשם לתצהיר בקשה להתמחות בנוסח הקבוע באמות מידה אלו. כמו-כן עליו/ה לצרף כתב-התחייבות מאת המאמן/ת בנוסח הקבוע באמות מידה אלו.

6. **<u>עולה חדש</u>**- אושרה זכאותו של עולה חדש לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים על סמך תעודת סיום לימודיו ותוכנה, ושלעניין הרשיון בארץ הכשרתו האקדמית נידרש המועמד למספר שנות התמחות ובחינה, תפעל הועדה המייעצת באופן הבא:

א. נסיון עבודה מוכח של יותר משנתיים שנערך בחו"ל, יוכר כחלק מתנאי הזכאות לבחינת רישוי בישראל ובהתאם יחוייב בשנת התמחות אחת בלבד בישראל.

ב. לעולה חדש אשר אינו נידרש לנסיון בארץ הכשרתו, והוא נושא ברשיון עבודה ו/או נושא ברשיון לאחר תקופת התמחות בארץ המוצא ו/או צבר בארצו נסיון

מוכח בהתאם לקריטריונים לבחינת הרישוי, ישלים שנת התמחות אחת בישראל ובלבד שסך נסיונו בחו"ל ושנת ההתמחות בישראל יסתכמו ב- 3 שנים לפחות.

ג. במיקרים אלו (סעיפים א., ב.), ולעניין <u>עולה חדש בלבד</u>, הזכאות לבחינת הרשוי תהיה על בסיס 2 מתוך 3 התחומים הקבועים בקריטריונים ובלבד שהיקף העבודה שהוצג בתחומים הללו מזכה את המועמד לבחינה. הבחינה תהיה מלאה ותכלול את כל שלושת הנושאים. באחריות המועמד, העולה החדש, להשלימם עד למועד הבחינה.

ד. כלי עזר למתמחה

כוונת סעיף זה לתמצת ולמקד את נושאי התכן הנדרשים לתכנון אדריכלי תוך חלוקת נושאי ההתמחות לרמות ידע שונות להם נדרש המתכנן בתהליך התכנון והביצוע.

בסעיף יוצג מכלול הידע הבסיסי הנדרש לתכנון, ובהתאם לגישה זו מצוינים הנושאים ותת-הנושאים העיקריים הנדרשים כידע, וכהיכרות בסיסית לכל מתכנן והנדרשים, כפועל יוצא מכך, לבחינת הרישוי. אין בהצגת חומרים אלה כדי לצמצם מלוא הידע הנדרש לתכנון ראוי ומלא.

ההגדרה המסורתית, על-פיה, האדריכל שולט, מכיר ואחראי על כל המבנה, נישחקה ו/או שונתה באופנים שונים והפכה ללא רלוונטית לאור התרחבות היקף ההכשרה ותכניה מחד גיסא והירידה ברמת ההכשרה מאידך גיסא.

גישת התכנון הקיימת היום מציעה את האדריכל כמתכנן מתאם ומנהל התכנון כאשר לעזרתו ימונה צוות יועצים מומחים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרוייקט. מכאן, שלכמות ואיכות הידע של האדריכל במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על איכות התכנון.

כפי שצוין בסעיפים קודמים, מטרת ההתמחות היא להכין את המתמחה להכרת סביבת העבודה האדריכלית והכוללת גם את תרגולם ועיבויים של מכלול הכלים בתחום התכנון תוך הפעלתם במשולב כמו הצגת חלק או כל הנושאים הבאים במבחן הרישוי:

1. הכרת תהליכי תכנון ורגולציה.
2. הכרה של מערכות ומוסדות התכנון.
3. יכולת והבנה בקריאת וניתוח זכויות בניה והבנתן.
4. עריכת אנליזה מלאה של המרקם – הקיים והמוצע - והמקום.
5. יכולת ליצר חלופות תכנון בהתאם לאנליזות.
6. בדיקות היתכנות- תכנונית וכלכלית בסיסית.
7. ידע מלא בתקנות, תקנים וחוקים להם השפעה ישירה על שלב התכנון.
8. הכרת תקנות, תקנים וחוקים להם היכולת להבטיח דו שיח מקצועי עם יועצי התכנית.
9. הכרת מערכות המבנה ודרישות הבסיס להם השפעה על ההחלטה התכנונית.
10. הכרת מערכות חומרים והתאמתן לתכנון ולמגבלותיו.
11. יכולת ניהול צוות יועצים בתכנון.
12. יכולת הצגת הפרויקט.
13. הכרה וביצוע של תהליך הטיפול מול רשויות ומוסדות תכנון.
14. הכרת שיטות ביצוע שונות.

15. עריכת תכנון סופי ותכניות עבודה כולל פרטי בצוע וההסבר לנחיצותם והתאמתם לפרויקט המוצע.
16. הכרת שלבי עריכת מכרז ושלבי בצוע המבנה.
17. הבנה, ידע, יכולת ואתיקה לעריכת פקוח עליון.

ה. רמות ידע נדרשות

1. מכלול הנושאים שאותם נדרש האדריכל לדעת בבואו לבצע את עבודתו תחת האחריות הציבורית המוטלת עליו הם רבים ומגוונים. מטרת החקיקה והתקינה היא שמירה על בטיחות הציבור והרמה המקצועית. מכאן ששליטה מתאימה בנושאים השונים שאותם חייב האדריכל לדעת מהווה תנאי לרישויו כאדריכל, וזוהי מטרת ההתמחות.

2. את רמת הידע הנדרשת ניתן להגדיר ולאפיין בהתאמה לתהליך התכנון במערכת לדרגות שונות:

א. ידע בחומר- ידע הנדרש לתכנון בכל שלב.
ב. הכרה של תקנות, תקנים, תהליכים ותחומי התמחותם של היועצים השונים המאפשרת דו שיח מקצועי וענייני עמם.
ג. הכרה של מערכות הבנייה, יכולת המאפשרת ניתוח הנתונים וקבלת החלטה.
ד. כלים אקדמיים אותם נידרש המתמחה לתרגל ובהם הוא נדרש להעמיק.

3. כהגדרה כוללת ניתן לאבחן את רמות הידע בעומק ובתדירות השימוש בהן על-פי שתי
קטגוריות ראשיות:

א. **ידע מלא**:
כל חומר המהווה בסיס נדרש לתכנון בשלבי התכנון והביצוע השונים כמו גם יכולת המתכנן להשתמש בכלי התכנון ולפתחם. רמה זו כוללת כל חומר לו השפעה ישירה על התכנון והכוללים: ניתוח המקום והתאמת הדרישות, בדיקת היתכנות כלכלית ותכנונית, הצגת חסמים, הבנה עקרונית של שלד הבניין ושיטות ביצוע, יכולת ניתוח מרקם, ידע בחומרי בניה, תהליכי תכנון, תהליך עבודה, הגדרת פרוגרמה, מערכות המבנה, ידע בניתוח והבנת הוראות תכנית, ידע והכרה של תקנים ותקנות להם זיקה ישירה לתכנון, תאום התכנון, ניהול צוות היועצים ועוד.

ב. **הכרה ומודעות:**

היכרות עם כל חומר ומודעות מספקת שתאפשר לאדריכל להכין חלופות תכנון נכונות בכלל ההיבטים כמו גם יכולת לקיים דו שיח מקצועי ומלא עם היועץ בשלב פתוח החלופה הנבחרת על מנת לשמר את איכות התכנון.

4. החלוקה לעיל תאפשר למתמחה ולמאמן להפיק תועלת מרבית בשלב ההתמחות תוך התמקדות בחומרים הנדרשים, והעמקה רבה יותר, על-מנת להגיע לרמת ידע גבוהה ולמקורות מידע נוספים – ברמת היכרות כללית בלבד. להלן מספר דוגמאות אקראיות, להמחשה בלבד:

א. חברי הוועדה ואופי נציגותם במוסדות התכנון.
לסעיפים תחת הכותרת הנ"ל אין כל תרומה לתהליך התכנון, ועל כן ואינם בעלי השפעה על תוצאותיו, ומשום כך אינה נדרשת ברמת ידע מלא. הכרת הנושא חשובה לשם מתן שירות מקצועי נאות.

ב. סעיף 62 א (א) לחוק התכנון והבניה ו/או ידע בתקנות סטייה ניכרת.
אלה חיוניים לשלב בדיקת ההיתכנות כמו גם שלב הייעוץ והתכנון הראשונים ולהם השפעה ישירה על תוצאות התכנון.

ג. ידע בהוראות הל"ת הנוגע למיקום כלים, הצבתם ומרחקים- נושא חשוב מאד
לתכנון הפיזי בשלב הראשון וגם בשלבים המתקדמים יותר.
ואולם – כדוגמה - את הקשר בין שיפוע הצינור לקוטרו יידרש האדריכל לדעת ברמת הכרה כבר בשלב הראשון של תכנית בניין/בינוי/בנין עיר לצורך פתוח החלופות הטובות ביותר עם היועץ הרלוונטי. כשם שתידרש יכולתו להתייחס אליו בשלב הביצוע.

ד. שאלות בתחומי ידע ו/או בתחומי היכרות יהיו שאלות שונות מהותית.
לדוגמה: מהו המרחק המינימלי של ציר האסלה מקיר? התשובה היא מספר מוחלט (40 ס"מ לצורך העניין) זו שאלת ידע אשר משפיעה על התכנון בשלב הבקשה להיתר ובשלב הכנת תכניות לביצוע.

לעומת זאת, שאלת שיפוע הצינור היא שאלת הכרת הנושא באופן כללי.
האם יש קשר בין שיפוע צינור ניקוז/ביוב לקוטרו? התשובה היא כן ואין צורך ממשי להכיר את השיפועים ו/או את הקטרים המתאימים.

ו. הדיווח במהלך תקופת ההתמחות

1. המתמחה ימלא נתונים במחברת אימון - יומן עבודה חודשי, בו מצוינים נושאי ההתמחות השונים ומשכי הזמן בהם עבד על כל אחד מהפרויקטים במשרד המאמן. (נספח ה.)

2. המתמחה ירשום את תחומי העיסוק בכל פרויקט ותחום עיסוקו כולל ציון שלב בו הפרויקט מצוי, בטופס "יומן עבודה חודשי למתמחה". (נספח ה')

3. אישור המאמן על היקף וסוג העבודה יופיעו ביומן האימון החודשי של המתמחה.

הדיווח הראשון יהיה בתום 6 חודשי התמחות.

הדיווח השני יהיה בתום 24 חודשי התמחות.

הדיווח השלישי יהיה בתום 36 חודשי ההתמחות.

4. מטרת הדווח התקופתי הראשון היא לוודא כי המתמחה אכן עוסק בתחומי התכנון הנדרשים להתמחות. חברי הועדה המייעצת הבודקים את הדווחים יכולים לאשרם כפי שהם או להמליץ בפני המתמחה המלצות להמשך תקופות ההתמחות תוך שימת דגש על תחומים בהם חסרה לו התנסות.

5. חוברת דו"חות האימון שתישלח אל הרגולטור בכול אחד משלבי הדווח תכלול את כל האמור וכן את מסמכי ניתוח ועקרונות התכנון, תשריט בשחור-לבן בקנה מידה קריא בגודל גיליון של A3 או כפול ממנו של מסמכים מייצגים מהפרויקטים בהם עסק המתמחה. כמו כן יכללו בה חוות דעת המאמן ותיאור מידת מעורבותו של המתאמן בכל אחד מן השלבים, וזאת בטופס "דין וחשבון תקופתי על התמחות". (נספח ג')

6. דרך ארגון החומר בחוברת הדווח מופיעה בנספח ו'.

7. המתמחה יהיה חייב להשלים את היקף החומר המצוין במסמך זה גם אם לא עסק בו במלואו באופן ישיר בתהליך ההתמחות ועל המאמן לוודא זאת.

ז. חובת המאמן

ז.1 **רשימת מאמנים** - כמאמן/ת ייחשב/תיחשב אדריכל/ית שעסק/ה בעבודה אדריכלית באופן רצוף בתקופה של 5 שנים לפחות ברציפות מיום קבלת הרישיון, שבמהלכן ביצע:

- תכנון, קבלת היתר וטופס 4 למבנה מגורים שאינו פשוט בשטח כולל של לפחות 750 מ"ר
- תכנון, קבלת היתר וטופס 4 לבניין ציבור, משרדים או מסחר, בשטח כנ"ל
- תכנון תכנית מפורטת בסמכות הועדה המחוזית הכוללת נספח בינוי עם שטח בנייה כולל של לפחות 3,000 מ"ר, עד

לקבלת אישור הועדה המחוזית להפקדת התכנית (עם או בלי תנאים)

ולחילופין - אדריכל/ית שעסק/ה בעבודה אדריכלית באופן רצוף בתקופה של 8 שנים לפחות מיום קבלת הרישיון.

בשתי החלופות, תנאי הוא שהמאמן/ת עמד/ה בדרישות שפורטו בבקשת הצטרפות לרשימת המאמנים בנוסח הקבוע באמות מידה אלו, והבקשה אושרה על-ידי הרשם והמאמן/ת נרשם/ה ברשימה בענפים ובמדורים המתאימים להכשרתו/ה כמאמן/ת.

הרשם רשאי לדרוש ממועמד/ת לאמן לחתום על תצהיר ולצרף פרטים ומסמכים נוספים הדרושים לדעתו לאישור הבקשה.

ז.2 **תחילת אימון** - המאמן/ת יכול/ה לאמן ממועד כניסתו לרשימה, אך רשאי הרשם לרשום מאמן/ת ברשימה במועד מוקדם מיום הגשת הבקשה, אם שוכנע שבאותו מועד עמד/ה המאמן/ת בכל הדרישות. כמו-כן רשאי הרשם לאשר תחילת אימון של מתמחה באורח רטרואקטיבי, אם שוכנע שתקופת האימון הקודמת עמדה בכל דרישות ההתמחות כפי שנקבע בסדרי ההתמחות ובאמות-המידה לרישוי.

תקנה 3 לתקנות התמחות קובעת כך:

3. מהנדס או אדריכל רשוי, המשמש מאמן של מבקש הרישיון במהלך תקופת הרישום, יעשה כל שניתן כדי להבטיח את העסקתו של מבקש הרישיון בעבודה מקצועית ואת מניעת העסקתו בתחומים שאינם נדרשים לשם קבלת הרישיון.

1. קבלת מתמחה למשרד מחייבת את האדריכל המאמן להקדיש תשומת לב ממוקדת לצרכי המתמחה, בהתאם לקריטריונים להכשרה. באחריות המאמן לקבוע את תכנית ההכשרה כך שתכסה את כלל הנושאים הנדרשים.

מובהר למאמן ולמתמחה כי ייתכן שבשילוב שבין צרכי המשרד לאימון לא ניתן יהיה להקיף את מלוא החומרים הנדרשים לתהליך ההתמחות בכול סוגי התכנים או סוגי המבנים הנדרשים במקצוע ובהתאם, באחריות המאמן להשלים ולכוון את המתמחה למילוי כלל התכנים.

2. על המאמן להכין תכנית התמחות הכוללת התייחסות לכול הנושאים המוגדרים בסעיף **ד.** כלי עזר למתמחה. האימון יתבצע תוך שיתוף פעיל של המתמחה בישיבות ובביצוע המטלות שנושאיהן מוגדרים בסעיף ה' כנ"ל.

3. חוברת ההתמחות שיגיש המתמחה בחתימת המאמן תדייק בתיאור העבודה בכל שלב של התהליך.

4. המאמן יידרש להציג ולהצהיר כי המתאמן במשרדו כשיר ומוכן להיות אדריכל רשוי על כל המשתמע מכך.

ח. אחריות המתמחה

"אין הַבַּיִשָׁן לָמֵד, ואין הַקַּפְדָּן מְלַמֵּד" ('מסכת אבות ג)

1. תקנות ההתמחות , קובעות את הגדרותיה של ההתמחות ואת כל הקשור להיקפה והתנאים לקיומה אך אין בהן משום תחליף לאחריותו האישית של המתמחה לשפר עצמו ולהתמקצע במהלך תקופת ההתמחות.

2. אחריות אישית זו צריכה לבוא לידי ביטוי בכך שהמתמחה ייקח על עצמו את כל המוגדר בדרישות לתקופת ההתמחות ויראה בכך נדבך חשוב בהמשך קידומו המקצועי, נדבך המהווה לא רק תנאי טכני המוטל עליו אלא שלב המביא אותו קרוב יותר אל מטרתו – היכולת לפעול כאדריכל מקצועי ואחראי המשרת את החברה בה הוא פועל ולשאת באחריות על פעולותיו אלה.

ט. בתום תקופת ההתמחות

בתום תקופת ההתמחות בתקנות, ולאחר שהגיש את הדו"חות התקופתיים על היקפי התמחותו ותכניה כמפורט בסעיפים ה' – ז' לעיל וקיבל אישור הרשם על תקפותם והתאמתם לדרישות שבתקנות לעניין, וכן אישור זכאות לגשת לבחינה יכול הוא לפנות לשלב הבא כמפורט להלן:

1. מתמחה המבקש להבחן, יגיש בקשה לרישוי באתר הרשם ויצרף את אישור הזכאות לבחינה.

2. מתמחה רשאי להגיש בקשה להיבחן לפני תום תקופת ההתמחות ובלבד שבמועד הבחינה ימלאו 3 שנים לתקופת ההתמחות וכן שמועד הגשת בקשתו הכוללת את מסמכי הדווח לשלב השלישי יתקבלו במשרדי הרשם לא יאוחר מ-30 יום מהמועד המיועד לקיום בחינת הרישוי.

פרק ג' - הבחינה

א. חובת העמידה בבחינה

כדי להירשם כאדריכל רשוי בפנקס המהנדסים והאדריכלים, חייב המבקש – מי שסיים את תקופת ההתמחות כפי שנקבעה בתקנות ודו"חותיו אושרו לעניין משך זמן ההתמחות ותחומי ההתמחות – לעבור בהצלחה בחינת רישוי כקבוע בתקנה 4 לתקנות ההתמחות.

ב. מטרת בחינת הרישוי

מטרת הבחינה היא להעריך את יכולותיו של הנבחן לעמוד בדרישות המקצועיות הנובעות מזכות הפעולה הניתנת לו כאדריכל רשוי (תקנות רישוי וייחוד פעולות) ואת מידת יכולתו לפעול באופן מקצועי כאדריכל עצמאי מבלי לסכן את בטיחות הציבור, בריאותו ורווחתו מתוך מחויבות לשולחיו ולציבור כולו.

ג. זכאות להיבחן

1. הזכאות לבחינה נבדקת לאורך כל השנה. מי שמתקיימים לגביו כל התנאים שלהלן, יהיה זכאי להיבחן:

א. המתמחה סיים את תקופת ההתמחות כנדרש – 36 חודשים – לא יאוחר מ-30 יום טרם מועד הבחינה.

ב. מסמכי הדיווח על תקופת האימון האחרונה של המתמחה הגיעו למשרדי הרשם לא יאוחר מ- 30 יום טרם מועד הבחינה. מתמחה שמועד סיום תקופת התמחותו יחול סמוך למועד הבחינה, יוכל לשלוח מסמכי האימון בצירוף התחייבות מאמנו להמשיך ולאמנו עד תום תקופת האימון

ג. המתמחה קיבל הודעת זכאות להיבחן.

ד. המתמחה הגיש בקשה לגשת לבחינה, דרך אתר הרשם, לא יאוחר משבועיים טרם מועד הבחינה.

ה. המתמחה שילם את אגרת הבחינה ושלח את הקבלה למשרדי הרשם – בפקס או בדוא"ל – לא יאוחר משבוע טרם מועד הבחינה.

3. כ-60 יום לפני מועד הבחינה תפורסם הודעה בעיתונות ובאתר הרשם לעניין מועד קיום הבחינה ומקום קיומה ותינתן אפשרות למאחרים להגיש את דו"חות

ההתמחות האחרונים לשם בדיקת זכאותם לבחינה עד לתאריך שייקבע ויפורסם בהודעה ובכול מקרה, מועד הגעתם למשרדי רשם המהנדסים והאדריכלים לא יהיה מאוחר מ-30 יום קודם לתאריך הבחינה. רשימת הזכאים להיבחן תורכב מאלה שקיבלו אישור זכאות להיבחן ומאלה שנכשלו במועד קודם ושלחו הודעה כי ברצונם להיבחן בשנית. רשימה זו תהיה בידי הבוחנים והיא הקובעת.

ד. השתתפות בחלק אחד של הבחינה

בהתאם להחלטת מועצת ההנדסה והאדריכלות, יתאפשר פיצול הבחינה לשני מועדים שונים למי שמעוניין בכך, היינו, ביצוע חלק אחד של הבחינה במועד אחד וביצוע חלק שני של הבחינה במועד אחר. לשם פיצול הבחינה, על הנבחן להודיע מראש למשרד רשם על רצונו להגיע לחלק אחד בלבד של הבחינה עד לתאריך שיקבע ויפורסם בהודעה על קיום הבחינה.

פיצול הבחינה לשני מועדים אינו כרוך בתשלום נוסף מעבר לתשלום אגרת הבחינה בתנאי שחלקה השני של הבחינה יבוצע במועד העוקב שבו תתקיים בחינת רישוי.

ה. מועד קיום הבחינה ופרסומו

על פי החלטת משרד הכלכלה, הבחינות ייערכו 3 פעמים בשנתיים, משמע: אחת לשמונה חודשים לערך. על מועד מדויק של קיום הבחינה תפורסם הודעה בעיתונות ובאתר הרשם.

ו. אגרת הבחינה

אגרת הבחינה תפורסם בהודעה בעיתונות ובאתר הרשם. סכום זה מתעדכן לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בהתאם להוראות תקנה 5(ד) לתקנות ההתמחות.

ז. הנושאים בבחינה

תקנה 6 לתקנות ההתמחות קובעת כי השאלות יתבססו על החוקים, התקנות והתקנים שבתוקף במועד עריכת הבחינה.

ח. מתכונת הבחינה

לבחינה שני חלקים נפרדים ובלתי תלויים זה בזה.

1. **חלק עיוני**
בחלק זה תופענה שאלות בשלוש המתכונות הבאות:

1. 30 שאלות סגורות שיש להשיב על 25 מתוכן **בלבד**. תיבדקנה 25 השאלות הראשונות עליהן ניתנה תשובה בלבד. חלק זה יהווה 40% מציון הבחינה.

2. 2 שאלות סגורות בנושאי תהליכי תכנון וייעוץ למזמין העבודה שהן שאלות חובה. חלק זה יהווה 50% מציון הבחינה.

3. שאלה אחת פתוחה – בחירה מתוך 2. חלק זה יהווה 10% מציון הבחינה.

הזמן המוקצה לחלק זה הינו 3:30 שעות.

מעת לעת יתכן שינוי במבנה הבחינה ו/או במשקלם היחסי של חלקיה ועל כך תפורסם הודעה נפרדת.

2. **חלק מעשי**
בחלק זה יימסרו לנבחן מידע ותשריטי רקע לאתר בו הוא יידרש לתכנן באחת ממסגרות התכנון הבאות: תכנון ועיצוב עירוני או תכנון מבנה, תכנון באחד מהתחומים הבאים: מגורים, ציבורי, משולב. מסגרות תכנון אלה מפורטות בסעיף ט' להלן.

חלק זה מורכב משלוש שאלות: שתי שאלות בנושאי ניתוח נתוני האתר ודרישות התכנון ופיתוח עקרונות התכנון ושאלה השלישית בה יתבקש הנבחן להציג תכנון, בשרטוט ידני, שיכלול את כל הנדרש להצגת תחום התכנון ומסגרת התכנון המופיעים בבחינה, בהלימה לתשובותיו בשאלות הניתוח ועקרונות התכנון.

הזמן המוקצה לחלק זה הינו 5 שעות.

מעת לעת יתכן שינוי במבנה הבחינה ו/או במשקלם היחסי של חלקיה ועל כך תפורסם הודעה נפרדת.

בין שני חלקי הבחינה תהיה הפסקה בת שעה אחת להתרעננות.

ציון עובר בבחינה הינו ציון 70 ומעלה. הציון יינתן לכל בחינה בנפרד. זכאות להגשת בקשה לרישוי מותנית בקבלת ציון עובר בכל אחת מבחינות.

ט. מסגרות התכנון

1. תכנון ועיצוב עירוני

א. בינוי ותכנון ב-ק.מ.: 1:250, 1:500, 1:1,250 – למרקם עירוני ו/או מבנה ו/או מקבץ מבנים ו/או בכל ק.מ. אחר שיוחלט כמפורט להלן:

בינוי ותכנון בקנה מידה 1:1250 יציג את יחסי המסות למרחב הציבורי ומיקומם במרחב. התייחסות עקרונית לסביבה הקרובה והרחוקה, קביעת כיווני חשיבה והצגת עקרונות הניתוח עירוני בהתאם להוראות ת.ב.ע. וניתוח מפורט שייערך על-ידי הניבחן.

בינוי ותכנון בקנה מידה 1:500 רמת הפרטים המוצגים מאפשרת את בחינת היחס בין מבנה למרחב ציבורי ובין מבנה למבנה סמוך כמו גם הגדרת היחס בין המרחב הציבורי למרחב הפרטי ו/או הסמי ציבורי, ביטוי והגדרת האחריות הציבורית.

בינוי ותכנון בקנה מידה 1:250 מציג פרוט מלא של המבנה והיחסים השונים, וכולל גם את עקרונות עיצוב המבנה והאפשרות לתכנון קומת הקרקע ו/או כל קומה אחרת שתיתבקש, ברמת פירוט עקרונית ובסיסית. תידרש הצגה של שפה אדריכלית ושל התייחסות עירונית מלאה לסביבה ולמגרשים השכנים, חתך ו/או חזית כולל פרוט חומרים.

ב. בכל קנה מידה תידרש התייחסות בסיסית לנושאי תכנון שונים כגון:

1. הגדרת שפה אדריכלית מקומית או סביבתית מבננית ו/או עירונית.
2. בחינת הקשר בין הבנין (בניינים או מקבצים) לסביבתו (או לסביבתם) הקשר בין הפרויקט לעיר או לסביבה אחרת וכן בחינת הזיקה בין מבנה או אזור מתוכנן לחללי ציבור.
3. ניתוח פונקציונלי ויישומו בהקשר החללים הפנימיים והפונקציות במבנה המתוכנן ובהקשר הרחב יותר, עירוני ומיתחמי.
4. בחינת הקשרים חברתיים, גיאוגרפיים, כלכליים ותרבותיים וניתוחם.
5. מענה כמותי עיקרי לנושאי התכנון השונים כגון: מספר המבנים וגובהם, מסות המבנה בהתאמה לזכויות הבניה, שטחי בניה ועוצמות שימושים, שימושים ושילוב שימושים.

2. **תכנון מבנה**

תכנון שיכיל אחד או יותר מהנושאים הבאים:

א. תכנון ראשוני, מלא או חלקי (לא פחות מקומת הקרקע) של מבנה על-פי פרוגרמה נתונה.

התכנון יכלול את החלוקה הפנימית בהתאם לפרוגרמה של קומה או יותר ויכלול גם את מאפייני הבטיחות ו/או הנגישות הבסיסיים הנדרשים לשלב הייעוץ ו/או התכנון הראשוני ובהתאם לשימוש המוצע וכן התייחסות למרחב הציבורי (בקומת קרקע ו/או בקומה טיפוסית ו/או בכל קומה אחרת שתידרש).

ב. תכנון ראשוני חלקי או מלא של מבנה ציבורי/משולב/מגורים/מסחר/תעשייה על-פי הוראות תכנית תקפה שתוצג כחלק מחומר הבחינה.

תידרש קריאה והבנת הנחיות תכנית בנין עיר תקפה ותכנון סכמה ברורה המיישמת הנחיות אלה ואת עקרונות התכנון בהתאם לתפיסת הנבחן.
שטח המבנה ומורכבותו יתאימו להצגת סכימה עפ"י הדרישות לעיל במסגרת הזמן הנתון.

י. תחומי ההתייחסות של התכנון המוצע

1. העבודה תידרש להתייחס ותיבדק ביחס לכל ו/או חלק מהנושאים הבאים:

א. העבודה תציג שפה אדריכלית קוהרנטית.

ב. ניתוח ההנחיות הנתונות לתכנית בניין עיר בהתייחס לאתר הנתון.

ג. אחידות והנמקה לשפה הניבחרת תוך ציון מגבלות המרקם הקיים ומאפייניו. גישת התכנון יכולה להציג כל תפישה ו/או התייחסות – ובלבד שנומקה והוסברה.

ד. ניתוח נסיבות תרבותיות, היסטוריות, חברתית, טכנולוגיות קונטקסטואליות, אופנתיות, כלכליות, אישיות וכיו"ב הנוגעות לאתר הנתון. ניתוח התכנון מעבר לניתוח הוראות התכנית התקפה יכלול גם את הייחוד המקומי בהיבטים שונים, כפי שיצויין.

ה. התייחסות לשלד הבניין וכן פיתוח ופרוט עקרוני של מאפיין קונסטרוקטיבי אחד. שלד הבניין מהווה את השלד הרעיוני קונסטרוקטיבי של תכנית

האדריכל. ייבדק המימשק שבין האדריכל למהנדס ולהיתכנות ההנדסית: אדריכל אינו צריך להיות בעל יכולות הנדסיות מלאות ואולם עליו להיות בעל תובנות שתאפשרנה השגת התוצאה האדריכלית הרצויה מתוך דו-שיח מקצועי עם המהנדס בנושאים קונסטרוקטיביים וכלכליים גם יחד, מבלי לפגוע באיכות התכנון.

ו. התייחסות למערכות הבניין ותיאומן ברמה הנדרשת לתכנון הפרויקט תוך הצעת תכנון אדריכלי מפורטת לנושא אחד (תאורה, אינסטלציה, מיזוג אויר, בטיחות אש, נגישות וכיו"ב).

ז. הבנה והכרה של סוגי מערכות ונפחים לצורך דיון עם כל אחד מן היועצים.

ח.
מודעות בסיסית ואמות מידה מקורובות מספקות בשלב זה.
תכנון פרטים עקרוניים להם השפעה על בטיחות, הוראות חוק ומגבלות תכנוניות אחרות וכן פרט המיוחד לתכנון המוצע ושהינו חיוני לפרויקט הנדון.
שליטה בנושאי הבטיחות העיקריים (מרחקי מילוט, דרכי מילוט, גבהי מעקות ומדרגות וכד').

י"א. רוחב היריעה של הפתרון התכנוני

בתשובות לשאלה העוסקת בתכנון עירוני או לשאלה העוסקת בתכנון מבנה תידרש הוכחה לידע ושליטה בנושאים כדלהלן:

1. <u>תיאוריה – תרבות – היסטוריה</u>
בקיאות בתיאוריות ובהיסטוריה של הארכיטקטורה. רמת הידע תבטא יכולת ניתוח והשוואה של גישות תיכנוניות (מבנים ואורבני) שונות. תיבדק יכולת הניתוח והתאמת המבנה למרקם קיים תוך הצגת הנימוקים והעקרונות.

2. <u>תכנון עירוני</u>
יכולת ניתוח ומענה תיכנוני למגוון היבטים-פיסיים, חברתיים, כלכלים, היסטוריים ועכשוויים הקשורים במתחם אורבני- תכנון ועיצוב עירוני.

3. <u>עיצוב פנים</u>
הכרה והבנה בחללי פנים ומורכבתם.

4. <u>אדריכלות נוף</u>
הכרה והבנה במרכיבי נוף וסביבה.

5. <u>חומרים</u>
א. הרכב ותכונות חומרים עיקריים- בטון, פלדה, טיח, טיט, זכוכית, אבן, עץ, פח ואלומיניום.
ב. אופני יישום.
ג. טקסטורת החומר.
ד. השפעות עיצוביות סביבתיות וכלכליות.
ה. הסעת/מעבר חום ואור.

6. <u>יציבות המבנה ותורת הבניה.</u>
א. פתרון עקרוני קונסטרוקטיבי לתכנון קיים ו/או מוצע.
ב. הבחנה והסבר לסוגים שונים של תקרות, יסודות, עמודים ופירטי הבצוע שלהם.
ג. נימוקים לבחירת החלופה מהשיקול ההנדסי, הכלכלי והעיצובי.
ד. נימוקים לבחירת שיטת בניה נבחרת.
ה. הכרה עקרונית של הרכב הכוחות הפועלים והשפעתם על התכנון המיוחד והמאפיין את הפרויקט המוצג.

7. <u>בקרת הסובב</u>
הכרת מערכות המבנה לתאום מערכות ו/או לדיון עם היועץ הרלוונטי- יוצגו תכניות שונות הכוללת מספר החלטות של יועץ. הניבחן יידרש להחלטה ונימוק מתוך סך המיגבלות. וכן ידע מטפק לצורך תכנון מבנה בהתאם לתהליך המלא.

א. הכרת והבנת אקלים ומיזוג אויר. (פאסיבי ואקטיבי).
ב. הכרת מערכות חשמל ומעלית.
ג. הכרת מערכות ביוב ואינסטלציה.
ד. הכרת מערכות תנועה וחניה.
ה. אור יום, תאורה ועיצוב תאורה.- הכרת מערכות כללית.
ו. הכרת מערכות תקשורת.
ז. הכרת מערכות אקוסטיקה וחומרי אקוסטיקה.
ח. ידע בפירטי –איטום ובידוד והכרת תכונות חומרים.

י"ב. הנושאים הנבדקים בבחינה המעשית

כל תפישה תכנונית שתוצג ותובהר מתוך מערכת שיקולים מובנית מסל הכלים הקיימים ו/או כלים חדשים ומוסברים תשמש כבסיס להערכת התוצאה המוצגת בפני הבודק

וישימותה. בודק הבחינה יבדוק בהתאם לדרישות השאלה הכוללת את כל המרכיבים להלן, או חלקם,
בהתאם לשאלון:

1. תאימות הפרוגרמה הרעיונית למוצג בתוכנית.
2. קשרי פונקציות בהתאמה לעקרונות התכנון.
3. הצגת תכניות, חזיתות וחתכים המבהירים את המוצע בפרויקט.

4. פרטים עקרוניים.
5. היתכנות הנדסית, לרבות קונסטרוקציה, מערכות, אוורור ותאורה, אקלים ותנאי סביבה.
6. קונטקסט עירוני.
7. שימוש בחומרים וטכנולוגיות בנייה.
8. תהליכי תכנון.
9. הבטים חוקיים.

י"ג. רמת השליטה הנדרשת בנושאים השונים

1. הקשר שבין הקונספט הרעיוני תיכנוני לפרויקט - **ברמה גבוהה.**
2. התיחסות עירונית - **ברמה גבוהה.**
3. תהליכי תכנון - **ברמה גבוהה.**
4. התיחסות לתקנות וחוקים - **ברמת טובה** המייצגת את השימוש המושכל בהם.
5. התיחסות לחומר בכל הקשר - **ברמה טובה.**
6. הכרת מערכות המבנה - **ברמה סבירה** המאפשרת הצגת עקרונות בהתאם לתכנון לפני הצעות היועץ.
7. התיחסות לנגישות - **ברמה סבירה** המאפשרת גיבוש עקרונות תכנון וחלופות לפני קיומו של יועץ בטיחות- ברמה טובה
8. **הבנה בסיסית** של הקונסטרוקציה הנידרשת. ברמה שתאפשר את הקמת המבנה.

י"ד. הנחיות כלליות

ביום הבחינה על הנבחן להביא עמו כלי כתיבה/רישום, כלי שרטוט בסיסיים, עפרונות או עטי לבד צבעוניים, גליון דופלקס בגודל A2 ולפחות 6 גיליונות שרטוט בגודל A2. (גיליונות סקיצה) לא יורשה שימוש באמצעים אלקטרוניים כגון מחשבים לסוגיהם פרט למחשבונים ללא יכולת שידור/קליטה.

הנבחן יוכל להביא ולהשתמש במהלך הבחינה העיונית או המעשית בכול חומר מודפס ע"י הוצאת ספרים מוכרת או בתדפיסי חוק, תקנות ותקנים כפי שיפורסמו בהודעת "מיקוד" 60 יום טרם מועד הבחינה.

ביום הבחינה על הנבחן להביא עמו את תעודת הזהות שלו וכן את מכתב אישור זכאותו להבחן ואת שובר תשלום שמי הבחינה לאחר ששולם.

ט"ו. נוהל משמעת בעת קיים הבחינה

הבחינה הינה בחינה אישית ועל הנבחנים חלים כללי האתיקה הנהוגים במוסדות האקדמיים לעניין זה.

1. התנהגות בבחינה

א. לצורך זיהוי, יש להצטייד בתעודת זהות.
ב. יש להישמע להוראות המשגיחים.
ג. תיקים אישיים כולל טלפונים ניידים יונחו ליד המשגיחים בקדמת חדר הבחינה.
ד. יש לשמור על טוהר הבחינה:
   1. פתרון הבחינה ייעשה באופן עצמאי.
   2. אין לדבר עם נבחנים אחרים ואין לעזור בפתרון הבחינה.
   3. חומרי העזר היחידים המותרים לשימוש הם אלה שפורטו במסמך המיקוד.
   4. חומרי העזר וכלי הכתיבה למיניהם הינם אישיים ולא ניתן להעבירם לנבחן אחר.

2. יציאה מחדר הבחינה

א. לא תותר יציאה מחדר הבחינה למעט יציאה לשירותים בליווי משגיח.
ב. היציאה לשירותים תתאפשר החל מהשעה השנייה לבחינה בהתאם לאשור המשגיחים.

3. פתרון הבחינה

א. יש לקרוא בעיון את ההוראות לנבחן המופיעות בכריכת מחברת הבחינה ולפעול על פיהן בקפידה.
ב. יש לכתוב את התשובות בצורה בהירה ומסודרת.

ג. בבחינה המעשית, יש להקפיד על מתן מענה מדויק וענייני לשתי השאלות הפתוחות.
ד. גיליונות השרטוט יערכו בצורה בהירה וקריאה, ימוספרו, ויקופלו בקפידה טרם הכנסתם למעטפת הבחינה.

4. שאלות נבחנים בעת הבחינה

א. כותבי הבחינה יהיו נוכחים במקום קיום הבחינה.
ב. שאלות הנבחנים תכתבנה במחברת שאלות שתמצא בידי הבוחנים.
ג. המחברת תועבר לכותבי הבחינה להתייחסות ומתן תשובה ותוחזר לשואלים.

ט"ז. הקלות לבעלי זכאות להתאמות למידה

מי שבידיו אישור בתוקף (עד 5 שנים מיום הוצאתו) מגורם מוסמך בדבר זכאות להתאמות למידה, המגדיר הקלות מומלצות בזמנים לבחינות, יכול לשולחו למשרדי רשם המהנדסים והאדריכלים לא יאוחר מ- 30 יום ממועד הבחינה.

י"ז. בדיקת הבחינה

1. הבחינה העיונית הכוללת שאלות סגורות בלבד תיבדק ע"י בודק יחיד.
2. הבחינה המעשית תיבדק ע"י שני בודקים בלתי תלויים ללא העברת מידע בניהם.
3. הבחינה תיבדק בהתאם לטופס בדיקה אחיד (מחוון).
4. במידה ונתגלה פער בתוצאות הבחינה בין שני הבודקים, שמשמעותו אי קביעה ברורה של מצב **"עבר"** או **"נכשל"**, תיבדק הבחינה ע"י בודק שלישי וקביעתו תהווה את הציון בבחינה.
5. כדי שנבחן יוכל להגיש בקשה לרישיון עליו לקבל ציון "עובר" בכול אחד משני חלקי הבחינה גם אם הוא נבחן בשני מועדים שונים.

י"ח. פרסום תוצאות הבחינה

תוצאות הבחינה יצוינו ב"עבר" או "נכשל". על חלקים או פרקים בבחינה יינתן ציון חלקי באחוזים.

לשם הבהרה "הבחינה" בסעיף זה הינה כל אחת מהבחינות, העיונית או המעשית, בנפרד.

י"ט. השגות על תוצאות הבחינה

תקנה 8 (ב) לתקנות ההתמחות קובעת כי:

"8. (ב)(1) נבחן רשאי, בדרך שהורה הרשם, להגיש השגה לרשם על תוצאות הבחינה לא יאוחר מ-10 ימי עבודה מיום פרסום תוצאות הבחינה; נבחן המבקש להגיש השגה כאמור, זכאי לקבל צילום מחברת הבחינה שבעניינה הגיש את ההשגה.

(2) הרשם ימסור לנבחן החלטה לעניין השגתו בתוך 45 ימים מהיום האחרון להגשת ההשגה.

(3) ההחלטה בהשגה תהיה סופית.

(4) בודק ההשגה לא יהיה מי שבדק את הבחינה."

השגה על תוצאת הבחינה תהיה השגה אישית בלבד. על ההשגה להיות ממוקדת – מתייחסת לשאלה או שאלות מסוימות – ומנומקת – מפרטת את העילה להשגה.

ההשגה תיבדק ע"י בודק שלא מבין בודקי הבחינה בסבב הראשון. ההחלטה בהשגה תהיה במושגי "עובר" או "נכשל" בלבד ללא הנמקות.

לכל בחינה ימונה בודק ראשון שחובה עליו למלא בדף הבדיקה את כלל הנימוקים לציון עובר ואו נכשל ובמקרה של ערעור יועברו הנימוקים של הבודק הראשון (או השלישי במקרים אחרים) לידי המערער.

כ. כישלון בבחינה ובחינה חוזרת

תקנה 9 לתקנות ההתמחות קובעות כי:

"9. נבחן שנכשל או נפסל בבחינה, רשאי לשוב ולהיבחן במועד הבחינה הבא אחריה;

נכשל או נפסל נבחן שלוש פעמים בבחינה, לא יהא זכאי עוד לשוב ולהיבחן, אלא

לאחר שחלפו עשרים וארבעה חודשים ממועד הבחינה האחרונה שהשתתף בה."

למען הסר ספק, במידה והנבחן ניגש לבחינה חוזרת, עליו לשלם שוב אגרת בחינה ולהירשם לבחינה הבאה.

נספחים

<u>אין בהצגת חומרים אלה כדי לצמצם מלוא הידע הנדרש לתכנון ראוי ומלא ו/או להחליף הוראה חקוקה.</u>

מטרת הנספחים הבאים היא לתמצת ולמקד את נושאי התכן הנדרשים לתכנון אדריכלי תוך חלוקת נושאי ההתמחות לרמות ידע שונות להם נדרש המתכנן בתהליך התכנון והביצוע.

לפיכך, מצוינים הנושאים ותת-הנושאים העיקריים הנדרשים כידע, וכהיכרות בסיסית לכל מתכנן והנדרשים, כפועל יוצא מכך, לבחינת הרישוי. אין בהצגת חומרים אלה כדי לצמצם מלוא הידע הנדרש לתכנון ראוי ומלא. חלוקה זו נערכת לאור ההבנה כי ההגדרה המסורתית, על-פיה האדריכל שולט, מכיר ואחראי על כל המבנה, נישחקה והפכה ללא רלוונטית לאור התרחבות, היקפם ומורכבותם של החומרים הנדרשים לצורך תכנון מיטבי.

גישת התכנון הקיימת מציעה את האדריכל כמתכנן ראשי מתאם ומנהל התכנון בעזרת צוות יועצים מומחים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרוייקט. מכאן, שלכמות ואיכות הידע של האדריכל ולרמתו במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על התכנון האיכותי.

נספח 3 – חוק התכנון והבניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כולל תיקון 101 תשע"ד-2014

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כולל תיקון 101 תשע"ד-2014

		ידע מלא	הכרה

פרק א':	פרשנות		
סעיף 1	הגדרות	V	
סעיף 1א'	פרסום בעיתון		V
סעיף 1ב'	חובת פרסום באינטרנט		V
סעיף 1ג'	אתר אינטרנט		V

פרק ב':	מוסדות תכנון		
סימן א'	**המועצה הארצית**		
	מועצה ארצית סעיפים 2, 3, 4, 5, 6		V

סימן א' 1	**ועדה לתכנון ובניה של תשתיות לאומיות**		
	נוהלים, מינויים והליכים סעיפים 6א', 6ב', 6ג', 6ד', 6ה', 6ו'		V

סימן ב'	**ועדה מחוזית**		
	נוהלים, מינויים והליכים סעיפים 7, 8, 9, 10, 11, 11א', 11א' 1, 11ב', 11ג', 11ד', 11ה', 12		V

סימן ב' 1	ועדת ערר		
	נוהלים, מינויים והליכים סעיפים 12א', 12ב', 12ג', 12ד', 12ה'		V

סימן ב' 2	ועדת ערר לפיצויים והיטלי השבחה		
	נוהלים, מינויים והליכים סעיפים 12ו', 12ז', 12ח'		V

סימן ג'	ועדה מקומית		
	נוהלים, תפקוד, הליכים ומינויים סעיפים 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20א', 20ב', 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 28א', 28ב', 29א', 30, 31, 31א', 31ב', 31ג', 31ד'		V

סימן ד'	ועדה מיוחדת		
	נוהלים, תפקוד, הליכים ומינויים סעיפים 32, 33, 33א', 34, 35, 36		V

		ידע מלא	הכרה

סימן ה'	ועדה משותפת		
	נוהלים, תפקוד, הליכים ומינויים סעיפים 37, 38, 39, 40	ועדה מיוחדת	V

סימן ו'	הוראות כלליות		
	נוהלים, מינויים והליכים סעיפים 41, 41א', 42, 43, 44, 44א', 44ב', 44ג', 44ד', 45, 46, 47, 47א', 48, 48א', 48ב', 48ג', 48ד', 48ה', 48ו'		V

פרק ג': תכניות

סימן א'	תכנית מתאר ארצית		
סעיף 49	הוראות תכנית מתאר ארצית	V	
סעיף 50	תכנית חלקית	V	
סעיף 51	עריכת התכנית	V	
סעיף 52	מסירת העתק לוועדות המחוזית		V
סעיף 53	אישור התכנית		V
סעיף 54	פרסום		V

סימן ב'	תכנית מתאר מחוזית		
סעיף 55	מטרות התכנית	V	
סעיף 56	עריכת התכנית	V	
סעיף 57	הוראות התכנית	V	
סעיף 58	הוראות המועצה הארצית	V	
סעיף 59	סמכויות של ממונה לביצוע		V

סימן ג'	תכנית מתאר מקומית		
סעיף 61	מטרות התכנית	V	
סעיף 61א'	תכנית בסמכות מקומית או מחוזית	V	
סעיף 61ב'	הודעה על הגשת תכנית בסמכות ועדה מקומית והגשת חו"ד	V	
סעיף 62	תכנית בסמכות ועדה מחוזית	V	
סעיף 62א'	תכנית בסמכות ועדה מקומית	V	
סעיף 62א' 1	תכנית כוללנית	V	
סעיף 62ב'	בדיקה תכנונית מוקדמת	V	
סעיף 63	הוראות בתכנית מתאר מקומית	V	
סעיף 63א'	מעונות לחוסים		V
סעיף 63ב'	הכללת דירות קטנות בתכנית למגורים	V	
סעיף 64	חיוב להכין תכנית ולבצע תכניות שאושרו		V

		ידע מלא	הכרה

סימן ד'	תכנית מפורטת		
סעיף 69	הוראות תכנית מפורטת	V	
סעיף 70	התאמת מגרשים	V	

סימן ה'	תכנית מיוחדת		
סעיף 71	תכנית מיוחדת		V
סעיף 72	אישור תכנית מתאר מיוחדת		V

סעיף 73	התנגדות לתכנית של ועדה מיוחדת		V
סעיף 74	ערר על החלטות אחרות		V
סעיף 75	דין תכנית מיוחדת		V
סעיף 76	תקנות		V

סימן ה' 1	תכנית לשימור אתרים		
סעיף 76א'	הפניה לתוספת הרביעית	V	

סימן ה' 2	תכנית לתשתית לאומית		
סעיף 76ב'	תכנית לתשתית לאומית	V	
סעיף 76ג'	הוראות מיוחדות לתכנית לתשתית לאומית	V	

סימן ה' 3	תכנית למתקן טעון היתר פליטה		
סעיף 76ד'	הוראות מיוחדות למתן טעון היתר פליטה		V

סימן ו'	הוראות כלליות לתכניות		
סעיף 77	הודעה על הכנת תכניות	V	
סעיף 78	היתרים וחלוקת קרקע בתקופת ביניים	V	
סעיף 79	פטור מתשלומי חובה		V
סעיף 80	תפקידים מיוחדים בקשר לבטיחות טיסה		V
סעיף 81	ייזום תכנית לבטיחות הטיסה		V
סעיף 82	ערר על דחיית תכנית בדבר בטיחות הטיסה		V

סעיף 83	תשריט	V	
סעיף 83א'	מסמכי לוואי לתכנית	V	
סעיף 83א' 1	מועד הגשת תכנית	V	
סעיף 83ב'	עריכת תסקיר השפעה על הסביבה		V
סעיף 83ג'	שמירה על עצים בוגרים	V	
סעיף 84	שלבי ביצוע	V	
סעיף 85	הפקדה	V	
סעיף 86	שינויים לפני הפקדה	V	
סעיף 86א'	הפקדת תכנית מצומצמת	V	
סעיף 88	מקום ההפקדה	V	
סעיף 89	הודעה על הפקדת תכנית	V	
סעיף 89א'	פרסום ומסירה של הודעות הפקדה	V	
סעיף 90	הודעה על הפקדת תכנית מתאר מחוזית	V	

		ידע מלא	הכרה
סעיף 91	הודעה למוסדות תכנון ומשרדי ממשלה	V	
סעיף 92	תוכן הודעת ההפקדה	V	
סעיף 93	הודעה על הפקדה מיוחדת	V	
סעיף 94	הודעה על תכניות הנוגעות לטיסה		V
סעיף 95	מניעת טענות		V
סעיף 96	עיון בתכניות	V	
סעיף 96א'	זכויות עיון במסמכי מוסד תכנון וחובת פרסום באינטרנט	V	
סעיף 97	הודעה לגבי מתן היתר שלא עפ"י תכנית מופקדת	V	
סעיף 97א'	היתר עפ"י תכנית שהופקדה	V	
סעיף 98	הגבלת פעולה אחרי הפקדת תכנית	V	
סעיף 99	מקומות קדושים והיסטוריים ובתי קברות	V	
סעיף 100	התנגדות	V	
סעיף 101	התנגדות מטעם בטיחות טיסה		V
סעיף 102	המועד להגשת התנגדות	V	
סעיף 103	מקום הגשת התנגדות	V	
סעיף 103א'	הנמקת התנגדות		
סעיף 104	עיון בהתנגדות	V	
סעיף 105	המחליטים בהתנגדות	V	
סעיף 106	דיון והכרעה בהתנגדות	V	
סעיף 107	שמיעת התנגדות בפומבי	V	
סעיף 107א'	מינוי חוקר	V	
סעיף 108	הכרעה בהתנגדות ואישור תכנית בהעדר התנגדות	V	
סעיף 109	סמכויות השר	V	
סעיף 109א'	מועדים לסיום הטיפול בהתנגדות	V	
סעיף 110	ערר בפני המועצה הארצית	V	
סעיף 111	ערר על החלטת ועדת ערר בפני הוועדה המחוזית	V	
סעיף 112	ערר בפני ועדת הערר	V	
סעיף 116	סמכות מוסד תכנון בערר	V	

סעיף 117	פרסום אישור תכנית ודחייתה	V	
סעיף 118	שמירת תכנית ופירסומה שאושרה	V	
סעיף 119	תחילתה של תכנית	V	
סעיף 119א'	חובת מסירת מידע	V	

סימן ו' 1	**תכנון דרכים ומסילות**		
סעיף 119ב'	הוראות מיוחדות לדרכים	V	
סעיף 119ג'	תסקיר השפעה על הסביבה	V	
סעיף 119ד'	פיצויים		V

סימן ו' 2	**מתקני גז טבעי**		
סעיף 119ה'	מיתקן גז בלחץ נמוך מאוד		V
סעיף 119ו'	רישוי מתקני גז		V

		ידע מלא	הכרה
סימן ז'	**חלוקה חדשה**		
סעיף 120	הגדרה	V	
סעיף 121	איחוד וחלוקה בהסכמה ושלא בהסכמה	V	
סעיף 122	חלוקה שלא בהסכמה	V	
סעיף 123	רישום הערה בפנקסי המקרקעין		V
סעיף 124	תחולה		V
סעיף 125	רישום חלוקה בפנקסי המקרקעין		V
סעיף 126	השפעת חלוקה חדשה על שעבודים	V	
סעיף 127	איחוד מגרשים שלא בהסכמת הבעלים	V	
סעיף 128	הבטחת זכויות של בעל משכנתא	V	
סימן ח'	**סולם העדיפות של תכניות**		
סעיף 129	תכנית מתאר מקומית	V	
סעיף 130	תכנית מתאר מחוזית	V	
סעיף 131	תכנית המתאר הארצית	V	
סעיף 132	תקנות לפי החוק		V
סימן ט'	**ביטול תכניות שינויים והתלייתן**		
סעיף 133	סמכות מוסד תכנון	V	
סעיף 134	סמכות הוועדה המחוזית	V	

פרק ד' איחוד וחלוקה של קרקעות

137+144	תשריט לחלוקת ואיחוד קרקעות	V	
138	פרטי תשריט	V	

פרק ה' רישוי

נספח 3

נושאים למבחן לרישוי מהנדסי מבנים – מעודכן ליום 21-8-18

1. עומסים-קבועים, שימושיים, רוח, רעידות אדמה, רכב וכן שילובי עומסים.
אנליזה של מבנים מסוימים סטטית ובלתי מסוימים סטטית כולל קווי השפעה.
מכניקה הנדסית וחוזק חומרים-מהלכי כוחות פנימיים (מומנטים, גזירה,
פיתול, כוחות צירים), חישוב מאמצים, הזזות.
חומרים-בטון מזוין ופלדת קונסטרוקציות.
תכנון רכיבים- קורות, תקרות, עמודים, מסבכים, מסגרות, קירות גזירה,
מחברי פלדה, דיאפרגמות, יסודות קירות תומכים.
דינמיקה של מבנים ורכיבים, בטון מזויין, בטון דרוך, מבנים ומחברים מפלדה.
2. **תקנים:**

ת"י 1/1,ת"י 26 כולל כל החלקים, ת"י 118,ת"י 412,ת"י 1/413 (ג"ית 5) ת"י 414, ת"י 1,2,3,4,5/466 ,ת"י 1/904 ,ת"י 1/940, ת"י 940 חלק 3.1, ת"י 1/1225, ת"י 1227 על כל חלקיו, כולל גיליונות תיקון , ת"י 1,2/1923., התקן הישראלי ת"י 3/4466 , ת"י 2378 על כל חלקיו, ת"י 1872 על כל חלקיו, כל התקנים המוזכרים לעיל כוללים גם את גיליונות התיקון הרלוונטיים גם אם לא צוינו ברשימה הנ"ל.

3. **מפרטים:**

המפרט הכללי של הוועדה הבין משרדית בהוצאת משרד הביטחון (הספר הכחול): פרקים 01,02,05,13,19,23. במהדורה העדכנית למועד פרסום תאריך הבחינה.

4. **תקנות התכנון והבנייה** (בקשה להיתר, תנאים ואגרות) (הוראת שעה) תהשס"ב-2002- התוספת השנייה:

חלק ה – סימן א' – פרשנות.

חלק ה' – סימן ב' שלד הבניין

חלק ז'- הוראות מיוחדות בנוגע לבניין גבוה, לבניין רב קומות ולבניינים אחרים.

סימן ז'- שלד הבניין (כולל הנספח לסימן זה).

5. **תקנות ההתגוננות האזרחית**, (נוסח אחוד) תקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים).

נספח 4

משטחים לא מקורים	סה"כ הבנין		סה"כ		
	מ"ר	%	מ"ר	% משטח המגרש	ג
	ב		א		

הערה :
סה"כ השטחים המבוקשים א + ב = ג
חייבים להיות שווים לשטחים המותרים א1 + ב1 = ג1

קנות, תכנית)

בנייה קיימת	סה"כ		סה"כ השטחים המותרים לבניה	
	מ"ר	% משטח המגרש	מ"ר	%

א. מינויים והצהרת המבקש *

1 (א). מינוי עורך הבקשה הראשי

אני ממנה בזה את _____ בעל/ת מס זהוי _____
להיות עורך הבקשה הראשי להיתר. וליצגני בפני מוסדות התכנון והרשויות המוסמכות בכל הנוגע לטיפול בבקשה להיתר ולקבלתו. לרבות התיקונים בכל שידרשו על ידי הרשויות הנ"ל.

1 (ב). מינוי עורכי בקשה (לפי תחומים)

אני ממנה בזה את :

שמות עורכי הבקשה	תחום פעולה	מען	טלפון	פקס
.1				
.2				
.3				
.4				
.5				
.6				
.7				
.8				
.9				
.10				

להיות עורך הבקשה להיתר בתחום הפעולה הנ"ל . וליצגני בתחום פעולתו בפני מוסדות התכנון והרשויות המוסמכות. בכל הנוגע לטיפול בבקשה להיתר ולקבלתו , לרבות התיקונים ככל שידרשו על ידי הרשויות הנ"ל.

2. מינוי מתכנן השלד

אני ממנה בזה את _____ בעל/ת מס זהוי _____
כתובת _____ טל _____ פקס _____
עיר רחוב מס בית

להיות אחראי/ת לתכנון השלד של הבנין שעליו מבוקש ההיתר, להגיש לועדה המקומית/רשות הרישוי המקומית את החישובים הסטטיים לגבי הבניה שעליה מבוקש ההיתר, ולקיים פיקוח עליון על הקמת השלד.

3. מינוי הקבלן האחראי לביצוע הבנין

אני ממנה בזה את _____ בעל/ת מס זהוי _____
ובעל תעודת רישום מס _____ בפנקס הקבלנים במדור_____
ובעל רישיון לביצוע העבודה בתוקף עד _____ לבצע את העבודה נשוא ההיתר כמתחייב לפי כל דין.

(אם טרם נתמנה קבלן לביצוע העבודה)

אני מצהיר כי טרם מסרתי את ביצוע העבודה נשוא ההיתר לידי קבלן, ומתחייב ,כי אמסור אותה לידי קבלן רשום בפנקס הקבלנים, ככל המתחייב על פי דין, ולהודיע זאת לרשות הרישוי המקומית טרם התחלת ביצוע העבודה, ותתימתו של הקבלן להודעה המפרטת את פרטי רישומו הקבלן.

4. מינוי האחראי לביצוע השלד

אני ממנה בזה את _____ בעל/ת מס זהוי _____
בתובת _____ טל _____ פקס _____

(3) אנו מצהירים, כל אחד לגבי תחום פעולתו, שיש לנו את הכישורים המקצועיים לערוך בקשה זו וכי בדקנו את המסמכים הנוגעים לבקשה, לרבות כל תוכנית המתייחסת לבקשה, וידוע לנו כי אם הצהרה זו אינה נכונה, הרי היא תחשב כמסירת ידיעה שהיא כוזבת או מטעה בפרט חשוב, כמשמעותה בסעיף 214 לחוק והננו צפויים לעונשים הקבועים לפי כל דין.

אני _____ (עורך הבקשה הראשי) אחראי/ת לכך שהבקשה על נספחיה נערכה לפי מיטב הידיעה המקצועית ובהתאם לכל חיקוק החל על הבנין או העבודה המוצעת, שכל הנתונים שנמסרו על ידי בבקשה זו נכונים ושהתכנון המוצע תואם את כל התוכניות, פרט לסטיות שפורטו לעיל.

תאריך _____

שמות עורכי הבקשה	חתימת עורכי הבקשה	מס' רשיון
.1		
.2		
.3		
.4		
.5		
.6		
.7		
.8		
.9		
.10		

2. הצהרת מתכנן שלד הבנין

אני הח"מ _____ מס' זהוי _____
שם משפחה פרטי

מהנדס רשוי מס' _____
הנדסאי בעל רשיון מס' _____ ל("מבנה פשוט")
מצהיר בזאת כדלקמן:

1) אני מסכים להיות מתכנן שלד הבנין נשוא הבקשה, ולקיים פיקוח עליון על הקמת השלד.
2) אני מתחייב להגיש לפני מתן ההיתר נשוא הבקשה,את החישובים הסטטיים בדבר הבניה נשוא ההיתר.
3) ידוע לי שאם אחרי הגשת החישובים הסטטיים יתגלה צורך בשינוי מהותי בהם, אני מתחייב להגיש חישובים סטטיים מתוקנים מיד עם גילוי הצורך בכך.
4) אני מצהיר כי יש לי הכישורים המקצועיים לערוך בקשה זו, וכי בדקתי את כל המסמכים הנוגעים לבקשה לרבות כל תוכנית המתייחסת לבקשה, וידוע לי כי אם הצהרה זו אינה נכונה הרי היא תיחשב כמסירת ידיעה שהיא כוזבת או מטעה בפרט חשוב כמשמעותה בסעיף 214 לחוק, והנני צפוי לעונשים הקבועים לפי כל דין
5) ידוע לי כי עלי לשמור את תוכניות הקונסטרוקציה לתקופה של לא פחות מ-10 שנים לאחר גמר הבניה.

תאריך חתימת המתכנן